
WÓJT GMINY JASTKÓW

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

***zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
gminy Jastków***

Autor opracowania:

mgr Michał Pyra

Spis treści:

1. WSTĘP	4
1.1. Podstawa prawna	4
1.2. Przedmiot opracowania	5
1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami	5
1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy	6
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
2.1. Główne cele projektowanego dokumentu	7
2.2. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami.....	8
2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu.....	8
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	9
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	12
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	12
5.1. Istniejący stan środowiska.....	12
5.1.1. Położenie	12
5.1.2. Powierzchnia ziemi	12
5.1.3. Budowa geologiczna i zasoby naturalne.....	12
5.1.4. Gleby	13
5.1.5. Wody.....	13
5.1.6. Atmosfera i klimat	15
5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna.....	16
5.1.8. Krajobraz	23
5.1.9. Zabytki i dobra materialne.....	23
5.2. Obecne użytkowanie terenu	24
5.3. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	24
6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	25
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM UWZGLĘDNIONE W DOKUMENCIE	26
9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA.....	28
9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000	34
9.2. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	34
9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi.....	35

9.4. Oddziaływanie na wody	36
9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat	37
9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby, zasoby naturalne	39
9.7. Oddziaływanie na krajobraz	39
9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne.....	40
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	41
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE.....	42
12. PODSUMOWANIE	43
13. STRZESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	43
14. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW	48

WSTĘP

Gmina Jastków położona jest w powiecie lubelskim (ziemskim), w województwie lubelskim. Graniczy:

- od południowego - wschodu z miastem Lublin,
- od południa z gminami Konopnica i Wojciechów,
- od zachodu z gminą Nałęczów,
- od północy z gminami Garbów i Niemce.

Gmina w przeważającej części położona jest w północno-wschodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego stanowiącego subregion Wyżyny Lubelskiej w pasie wyżyn południowopolskich, jedynie północna część gminy należy do Wysoczyzny Lubartowskiej zaliczanej do Niziny Południowopolskiej w pasie nizin środkowopolskich. Północna krawędź Płaskowyżu Nałęczowskiego, będąca krawędzią Wyżyny Lubelskiej, stanowi granicę między tymi jednostkami, na obszarze gminy przebiega ona równoleżnikowo.

Przez gminę przepływają rzeki Ciemięga i Czechówka, będące dopływami Bystrzycy. Siedzibą urzędu gminy jest w miejscowości Panieńszczyzna, położonej w części północnej w odległości 11 km od Lublina, przy drodze Warszawa – Lublin. Gmina podzielona jest na 25 sołectw, z których największe terytorialnie to Moszna, Panieńszczyzna i Ługów.

Powierzchnia gminy wynosi 11 376 ha i zamieszkuje ją ponad 12 tys. osób. Największe i najludniejsze miejscowości w Gminie to: Jastków, Dąbrowica, Snopków, Tomaszowice, Moszenki, Plouszowice, Ługów, Ożarów. Od roku 1993 gmina przyjęła status gminy ekologicznej, a w 1995 roku otrzymała III nagrodę w konkursie na najbardziej ekologiczną gminę w Polsce.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego z 2002 r. gmina Jastków stanowi część obszaru metropolitalnego Lublina. Oznacza to, że rozwój gminy rozważać trzeba jako proces uzależniony od koniunktury rozwojowej całości organizmu Aglomeracji Lubelskiej. Najczytelniejszy wpływ tych relacji widoczny jest w rozwoju sieci osiedleńczej. Pomimo niekorzystnych analiz ludnościowych gmina stanowi atrakcyjne miejsce dla realizacji domów tzw. podmiejskich dla ludzi związanych z Lublinem, jak i dla realizacji domów rekreacyjnych – szczególnie w dolin rzecznych i wąwozów.

Ilekcioć w niniejszym dokumencie jest mowa o Studium, rozumie się przez to projekt „Zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków” i analogicznie przez określenie Prognoza rozumie się „Prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków”.

1.1. Podstawa prawna

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu Studium stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 z późn. zm.),

a także ustanowione na szczeblu międzynarodowym:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w

sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001 r.), tzw. Dyrektywa SEA,

- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 2003 r.),
- Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r.)

oraz szereg innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych, z których należy wymienić między innymi:

- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 23 stycznia 2008 r., Dz. U. nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.),
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2009 nr 151 poz. 1220 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity z 10 stycznia 2012 r., Dz. U. nr 0, poz. 145 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. 2005 nr 228 poz. 1947 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. o w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.).

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszym opracowaniu są ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków i ich wpływ na środowisko. Przedmiot i granice opracowania określa Uchwała Nr: XVI/173/2008 Rady Gminy Jastków z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jastków.

1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami

Główne cele prognozy

Głównym celem Prognozy jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie *Studium*. Ważne jest, aby pamiętać, iż Studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Dlatego przyjęto założenie, że na całym obszarze powstanie zagospodarowanie w wielkości i skali największej, jaką dopuszczają ustalenia *Studium*.

Celem prognozy jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla środowiska i zdrowia ludzi, poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na komponenty

środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w ustaleniach projektu *Studium*,

- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu *Studium* celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- poinformowanie podmiotów *Studium*, tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organ samorządu o skutkach wpływu ustaleń Planu dla środowiska przyrodniczego.

Zakres prognozy

Zakres niniejszej Prognozy został podyktowany wymaganiami ustawy z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Ponadto został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak WOOŚ.411.58.2013.MH z dnia 2 października 2013 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie (pismo znak NZ-700/75/2013 z dnia 30 października 2013 r.) kwestii ustalenia stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie. Zasięg terytorialny opracowania obejmuje tereny objęte projektem i tereny sąsiednie w obszarze, na którym mogłyby skutkować ustalenia *Studium*.

Zakres przedmiotowy Prognozy został dostosowany do skali zmian Studium oraz stopnia szczegółowości i precyzji jego ustaleń. Prognoza poddaje ocenie przewidywane skutki oddziaływań w kontekście ich potencjalnych – korzystnych i niekorzystnych – wpływów na elementy środowiska i warunki życia ludzi.

Powiązania prognozy z innymi dokumentami

Przy sporządzeniu niniejszego opracowania wykorzystano następujące materiały podstawowe:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków – 2014,
- Ekofizjografia podstawowa gminy Jastków – Lublin 2004,
- Strategia rozwoju gminy Jastków na lata 2008-2015, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XIX/215/2008 Rady Gminy Jastków z dnia 30 grudnia 2008,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego – Lublin 2002,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2006-2020 – Lublin 2006,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008,

oraz materiały pomocnicze i uzupełniające wyszczególnione w rozdziale 14. *Wykaz wykorzystanych materiałów*.

1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych. Prace nad opracowaniem niniejszego dokumentu obejmowały dwa zasadnicze etapy: terenowy i kameralny. Podczas wizji terenu oceniony został stan zagospodarowania terenu oraz stopień jego zachowania lub degradacji. Następnie przystąpiono do prac kameralnych, polegający na porównaniu wyników uzyskanych w terenie z

istniejącą dokumentacją. W ten sposób sporządzona została kompleksowa ocena sposobów użytkowania poszczególnych terenów, aktualnego stanu środowiska oraz jego podatności na degradację. W kolejnym etapie stosując metodę analogii środowiskowej, odniesiono się do projektu Planu, a zwłaszcza przeznaczenia terenów, w kontekście ich położenia w stosunku do terenów prawnie chronionych, potencjalnych zagrożeń dla tych terenów i środowiska, terenów bezpośrednio objętych zmianą i przyjętych założeń ochrony środowiska.

Wpływ zmiany przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań, bezpośrednich, pośrednich i wtórnych, skumulowanych, krótko-, średnio- i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń Planu na środowisko przyrodnicze.

Podstawowym materiałem do sporządzenia prognozy jest projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków oraz pozostałe materiały wymienione w rozdziale 14.

Należy podkreślić, iż Studium określa politykę przestrzenną gminy, w związku z tym niniejsza *Prognoza* ma charakter jakościowy a nie ilościowy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Główne cele projektowanego dokumentu

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, uwzględniającej uwarunkowania jej rozwoju wynikające w szczególności z:

- a) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- b) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów ogólnych,
- c) stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- d) prawa własności gruntów,
- e) jakości życia mieszkańców,
- f) zadań służących realizacji ponad lokalnych celów publicznych.

W treści studium określone zostały w szczególności:

- a) obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- b) lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- c) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- d) obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji, przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- e) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- f) kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których

będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,

- g) obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- h) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

W projekcie **zmian Studium uwzględnia uwarunkowania wynikające z:**

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

2.2. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Projekt Studium sporządzony został w powiązaniu z poniższymi dokumentami:

- Ekofizjografia podstawowa gminy Jastków, Lublin 2004,
- Strategia rozwoju gminy Jastków na lata 2008-2015, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XIX/215/2008 Rady Gminy Jastków z dnia 30 grudnia 2008,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - Lublin 2002,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2006-2020 – Lublin 2006,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008,

oraz szeregiem dyrektyw, ustaw i rozporządzeń wymienionych na końcu opracowania..

2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

W *Studium* ustalone zostały:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikające z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków,

- tereny niezbędne do wytrasowania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary, dla których opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest wskazane,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki województwa.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień Studium (częściowo możliwych do wykorzystania w niniejszym obszarze) należeć może:

1. prowadzenie rejestru zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów sporządzonych na ich podstawie;
2. rejestrowanie wniosków o sporządzenie zmian studium i miejscowych planów, a także gromadzenie materiałów z nimi związanych;
  - rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne bądź zmiany funkcji terenu;
  - ocenę zgodności wydanych decyzji i pozwoleń budowlanych z projektem;
  - ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych;
  - oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, przemian struktury agrarnej, powierzchni urządzonych terenów zieleni i wzrostu lesistości).

W poniższej tabeli przedstawione zostały proponowane wskaźniki służące analizie jakości środowiska i realizacji zmian Studium:

Tabela nr 1. Wskaźniki służące analizie jakości środowiska

Wskaźnik	Jednostka	Wartość w roku
Jakość powietrza, odnawialne źródła energii		
Ocena jakości powietrza na podstawie pomiarów wykonanych przez WIOŚ	klasa	
Liczba instalacji ogrzewania i podgrzewania wody gospodarczej w oparciu o źródła powodujące niską emisję (węgiel kamienny)	szt.	
Liczba instalacji ogrzewania i podgrzewania wody gospodarczej w oparciu o paliwa ekologiczne (gaz, olej opałowy, energia elektryczna)	szt.	

Liczba instalacji ogrzewania i podgrzewania wody gospodarczej wykorzystującej odnawialne źródła energii	szt.	
Jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa		
Zwodociągowanie obszaru	%	
Długość sieci wodociągowej	km	
Jakość wody w sieci wodociągowej	klasa	
Gospodarstwa podłączone do kanalizacji	%/ ilość	
Gospodarstwa podłączone do bezodpływowych zbiorników na nieczystości (szamb)	%/ilość	
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	
Ilość ścieków odprowadzanych z terenu miasta	tys. m ³ /rok	
Pobór wód (wodociągi) na terenie miasta i gminy	tys.m ³ /rok	
Klasą czystości wód w rzekach	klasa	
Gospodarka odpadami		
Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych ogółem	Mg/r	
Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca	kg/M/r	
Odsetek odpadów komunalnych składowanych na wysypiskach	%	
Poziom odzysku odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów zawartych w odpadach komunalnych	%	
Ochrona przyrody, bioróżnorodności, krajobrazu		
Obszary miasta objęte ochrona przyrody lub krajobrazu	%	
Lesistość obszaru	%	
Liczba nasadzeń drzew na terenach miasta	szt.	
Liczba pomników przyrody w mieście	szt.	
Inne formy ochrony przyrody w granicach miasta (parki, rezerwaty, użytki)	ha	
Klimat akustyczny		
Uciążliwość akustyczna dróg wojewódzkich (wymienić poszczególne drogi w tej klasie)	na podstawie pomiarów Zarządcy drogi lub WIOŚ / dB	
Uciążliwość akustyczna dróg powiatowych (wymienić poszczególne drogi w tej klasie)	na podstawie pomiarów Zarządcy drogi lub WIOŚ / dB	

Uciążliwość akustyczna dróg gminnych (wymienić poszczególne drogi w tej klasie)	na podstawie pomiarów Zarządcy drogi lub WIOŚ/dB	
Zakłady produkcyjne	WIOŚ /dB	
Obiekty usługowe	WIOŚ/ dB	
Promieniowanie elektromagnetyczne		
Ilość stacji bazowych telefonii komórkowych	szt.	
Linie elektryczne (napowietrzne i podziemne)	szt.	
Gospodarka i infrastruktura		
Liczba miejsc noclegowych	szt.	
Liczba miejsc parkingowych na obszarze miasta (w tym sezonowych obsługujących ruch turystyczny)	szt.	
Długość ścieżek rowerowych	km	
Udział gospodarstw posiadających atesty ekologiczne w ogólnej liczbie gospodarstw	%	
Ilość gospodarstw agroturystycznych	szt.	

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wpływ ustaleń tego projektu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych i komponentów środowiska, dotrzymywaniu standardów jego jakości, występowania obszarów przekroczeń, występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji, ale źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia) czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Za najistotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, należy uznać monitorowanie obejmujące:

- inwentaryzację siedlisk i gatunków w wyznaczonych obszarach (głównie chronionych prawem lub wchodzących w skład systemu przyrodniczego) - raz na 2 lata;
- kontrolę stanu wód podziemnych w piezometrach usytuowanych na terenie gminy, jakości wód gruntowych na gruntach rolnych i użytkach zielonych oraz jakości wód powierzchniowych - minimum 2 razy w roku;
- pomiary poziomów hałasu w okresie najintensywniejszego użytkowania traktów komunikacyjnych i kolejowych 2 razy w roku;
- pomiary zanieczyszczeń powietrza w obrębie skupisk zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz hałd odpadów wydobywczych - proponowane minimum dwa razy w roku;
- rejestr osiadania gruntu oraz przekształceń i deformacji powierzchni terenu w obrębie szkód górniczych - raz na 5 lat.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ze względu na położenie geograficzne gmina Jastków (leży w odległości około 80 km od granicy państwa), szereg zasad z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego, wprowadzonych w dokumentach planistycznych oraz zasięg oddziaływań projektowanych zmian w istniejącym zagospodarowaniu, nie przewiduje się aby realizacja zapisów *Studium* mogła spowodować transgraniczne oddziaływania na środowisko.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. Istniejący stan środowiska

5.1.1. Położenie

Gmina w przeważającej części położona jest w północno-wschodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego stanowiącego subregion Wyżyny Lubelskiej w pasie wyżyn południowopolskich, jedynie północna część gminy należy do Wysoczyzny Lubartowskiej zaliczanej do Niziny Południowopolskiej w pasie nizin środkowopolskich. Północna krawędź Płaskowyżu Nałęczowskiego, będąca krawędzią Wyżyny Lubelskiej, stanowi granicę między tymi jednostkami, w granicach gminy przebiega ona równoleżnikowo.

5.1.2. Powierzchnia ziemi

Ukształtowanie powierzchni gminy jest dość urozmaicone, co jest efektem podatności na erozję lessu dominującego w podłożu. Najwyżej położona jest środkowa część gminy będąca międzyrzeczem Ciemięgi i Czechówki. Kulminacja wierzchowiny lessowej w rejonie wsi Tomaszowice osiąga wysokość 239 m n.p.m. Najniżej położone jest dno doliny Ciemięgi przy wschodniej granicy gminy, na wysokości 185 m n.p.m. Deniwelacja wynosi 54 m, ale najczęściej różnice wysokości względnych wynoszą 25-45m. Średnie nachylenia powierzchni wynoszą 1,8 - 4,5°, jednak nachylenie zboczy doliny Ciemięgi sięga miejscami nawet 20°.

Doliny Ciemięgi i Czechówki oraz płaskie obszary wierzchowinowe północnej krawędzi Wyżyny Lubelskiej są zasadniczymi elementami rzeźby. Od zboczy dolin rzecznych rozprzestrzenia się system dolin denudacyjnych i młodych rozcięć erozyjnych w postaci wąwozów lessowych o stromych ścianach i wąskich dnach. Owalne zagłębienia bezodpływowe, tzw. wymoki, koncentrują się w okolicach Ożarowa, Kol. Miłocin i Natalina. Charakterystyczne dla gminy są tzw. głębocznice.

Rzeźba terenu poza obszarami dolinnymi i o dużych nachyleniach zboczy jest korzystna dla rozwoju zabudowy.

5.1.3. Budowa geologiczna i zasoby naturalne

W obrębie gminy występują osady wszystkich formacji geologicznych, ale ponieważ utwory przedmezozoiczne nie mają odzwierciedlenia w krajobrazie gminy i nie warunkują zagospodarowania przestrzennego obszaru, scharakteryzowano tu jedynie młodsze utwory.

Dla krajobrazu gminy główne znaczenie posiadają skały paleocenu i górnej kredy, w których wyłobione są największe doliny rzeczne Ciemięgi i Czechówki. Na rzeźbę terenu nie wpływają utwory trzeciorzędowe (piaski i mułki oligoceńskie), a minimalnie utwory glacialne i fluwioglacialne (gliny zwałowe, miejscami poroździelane żwirami, piaskami ze żwirami, mułkami i drobnymi piaskami). Czwartorzędowe osady Płaskowyżu Nałęczowskiego związane są ze zlodowaczeniem środkowopolskim. Podczas zlodowacenia bałtyckiego na Płaskowyżu osadził

się less, który pokrywa całą powierzchnię gminy, z wyjątkiem dolin rzecznych. Miąższość pokrywy lessowej na terenie gminy wynosi 5-15m. Doliny rzeczne pokryte są przeważnie holocenijskimi mułkami oraz piaskami i żwirami rzecznyymi.

5.1.4. Gleby

Pokrywa glebowa gminy jest słabo zróżnicowana pod względem typologicznym. Przeważają lessy i utwory lessowate. Tylko w dolinach rzecznych występują utwory organogeniczne (torfy, mursze, osady torfowo-mułowe i mułowo-torfowe). Utwory lessowe stanowią skałę macierzystą dla gleb płowych, brunatnych właściwych oraz brunatnych wyługowanych i kwaśnych. Gleby brunatne stanowią naturalne siedliska ciepłolubnych lasów liściastych, o czym świadczą zachowane fragmenty dąbrów i grądów. Stożki napływowe u wylotu suchych dolin i wąwozów, podnóża stromych zboczy i częściowo dna suchych dolin pokryte są bardzo żyznymi deluwiami lessowymi. W dolinie Ciemięgi przeważają gleby mułowo-torfowe, a oprócz nich występują gleby glejowe i mułowe. W dolinach Czechówki i Łazęgi dominują mady.

Najmniejszą powierzchnię zajmują gleby glejowe. Stanowią one naturalne siedliska roślinności torfowiskowej i olsowej, natomiast mady - zbiorowiska roślinności łąkowej.

Gmina Jastków zakwalifikowana została do pierwszego stopnia ochrony przeciwoerozyjnej. Silną erozją gleby zagrożone jest 62,1% powierzchni gminy. Podatność na erozję gleb wytworzonych na utworach lessowych jest bardzo widoczna w okresie roztopów wiosennych i po burzowych opadach letnich. Tworzy się wówczas na zboczach sieć rozmytych żłobin, wyrw i wąwozów, a w dolinach i zagłębieniach terenowych następuje akumulacja namułów. Silna erozja i związana z nią degradacja gruntów obniża wysoką wartość użytkową gleb. Woda spływająca po powierzchni jest odbiornikiem nie tylko materiału glebowego, ale również składników pokarmowych.

5.1.5. Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Jastków znajduje się w dorzeczu Bystrzycy. Dość ubogą sieć rzeczną stanowią Ciemięga i Czechówka oraz ich dopływy: Motyczanka, Struga Tomaszowicka i Łazęga. Około 80% powierzchni gminy znajduje się w zlewni Ciemięgi, część południowa znajduje się w zlewni Czechówki, a północna - w zlewni Mininy.

Największą rzeką w gminie jest Ciemięga. Przepływa ona 20 km w granicach gminy Jastków. Dorzecze Ciemięgi ma postać wąskiego, wydłużonego równoleżnikowo pasa, który w granicach gminy Jastków zajmuje powierzchnię ok. 90 km². Górny odcinek doliny Ciemięgi w latach 70-tych XX w. został przesuszony gęstą siecią rowów melioracyjnych, które obecnie z powodu złego stanu technicznego nie spełniają już swojego zadania, co jest korzystne z przyrodniczego punktu widzenia. Od Jastkowa rzeka płynie wąskim korytem i nie przyjmuje żadnych strug wodnych, poza ciekami pojawiającymi się podczas roztopów lub nawałnych deszczów.

Dorzecze Czechówki ma powierzchnię 78,6 km², z czego 25 km² znajduje się w granicach gminy. Największym dopływem jest Łazęga. Dolina Czechówki jest głęboka, ze stromymi zboczami. Teren zlewni jest całkowicie pozbawiony kompleksów leśnych. Z uwagi na istnienie ujęcia wód podziemnych dla miasta Lublina, Czechówka jest coraz mniej zasobna w wodę. Łazęga, będąca dopływem Czechówki, ma długość 4 km. Jej dolina jest wykorzystywana jako pastwiska.

Na terenie gminy, według inwentaryzacji przyrodniczej, znajdowało się 7 kompleksów lub większych pojedynczych stawów:

- a) w Ożarowie o łącznej powierzchni 7,5 ha, w bocznej dolinie Ciemięgi,
- b) w Panieńszczyźnie o powierzchni 5 ha, w dolinie prawego dopływu Ciemięgi,
- c) w Snopkowie w dolinie Ciemięgi,
- d) staw "Wymokłe" o powierzchni 0,60 ha w Tomaszowicach,
- e) oczko wodne o powierzchni 0,15 ha w Sieprawicach,
- f) staw o powierzchni 0,10 ha w Kolonii Dąbrowica,
- g) staw o powierzchni 0,35 ha w Dąbrowicy.

W rejonie Snopkowa znajduje się duża liczba prywatnych stawów hodowlanych. Budowane najczęściej sposobem gospodarczym, niezgodnie z obowiązującymi przepisami i wymogami racjonalnej gospodarki wodnej, powodują spływ wód gruntowych z okolicznych terenów łąkowych i nadmierne ich przesuszenie. Istnienie stawów w dolinie Ciemięgi wpływa jednak na wyrównanie przepływów w cieku, tworzenie specyficznego mikroklimatu, często zapobiega erozji dennej i brzegowej w korycie rzeki, oddziałuje również, na jakość wody w rzece poprzez zatrzymanie biogenów i sedymentację zawiesin. Konieczne jest uregulowanie wymogów płynących z obowiązujących przepisów w zakresie istnienia i powstawania nowych zbiorników i podjęcie działań zapewniających ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych zlewni Ciemięgi.

Najaktualniejszy monitoring rzek realizowany był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie w 2010 roku na rzece Ciemiędze (jcw Ciemięga, kod jcw PLRW2000624689) w punkcie pomiarowo-kontrolnym Ciemięga - Pliszczyn (ok. 9 km na wschód od granic gminy), w późniejszych latach nie prowadzono badań na tej rzece. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych płynących:

- Oceny dziedziczone:
  - Fitobentos – stan słaby,
  - Makrobezkręgowce – stan umiarkowany,
  - Ichtyofauna – stan bardzo dobry,
  - Klasa elementów hydromorfologicznych – stan bardzo dobry,
  - Klasa elementów fizykochemicznych – stan dobry,
  - Rok dziedziczenia – 2010,
- Klasa elementów biologicznych – stan słaby,
- Klasa elementów hydromorfologicznych – stan bardzo dobry,
- Klasa elementów fizykochemicznych – stan dobry,
- Stan/potencjał ekologiczny – potencjał słaby,
- jcw na obszarze chronionym – tak,
- Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych – nie,
- Stan/potencjał ekologiczny po uwzględnieniu obszarów chronionych – słaby,
- Stan jcw – zły.

Wody podziemne

Cały obszar gminy Jastków znajduje się w zasięgu zbiornika kredowego o nazwie Niecka Lubelska.

Wody podziemne występują w trzech piętrach wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu, trzeciorzędu i kredy. Na prawie całym obszarze gminy tworzą one jeden zbiornik wodonośny o swobodnym zwierciadle wody, wykazujący ścisły związek z rzeźbą terenu. W obszarze źródłowym Ciemięgi i Czechówki występują wody czwartorzędowe utrzymujące się w osadach piaszczystych podścielonych glinami zwałowymi. Zwierciadło tego poziomu jest ustabilizowane kilka lub kilkanaście metrów powyżej zwierciadła poziomu kredowego.

Skąły kredowe i plejstoceniowe, w których krążenie wód możliwe jest dzięki istnieniu różnego typu szczelin, tworzą główny zbiornik wodny. Głębokość występowania wód tego poziomu jest silnie zróżnicowana, ściśle związana z rzeźbą terenu. W dnach dolin woda występuje bardzo płytko, tworząc tereny stale lub okresowo podmokłe. Jakość tych wód jest niska ze względu na silne zanieczyszczenie bakteriologiczne. W strefach zboczowych wody zalegają na głębokości kilku metrów, na wierzchołkach głębokość występowania wód waha się od 15 do 30 metrów osiągając najgłębszy poziom w rejonie Helenówki - ok. 40m. W obszarach pozadolinnych wody podziemne odznaczają się dobrą jakością i nie wymagają uzdatniania. Zwierciadło swobodne stabilizuje się na poziomie ok. 180 m n.p.m.

Charakterystyczną cechą wód podziemnych w terenie gminy są naturalne wypływy w strefie doliny Ciemięgi pomiędzy Jastkowem a Snopkowem. Do początku lat 90 XX w. funkcjonowało 20 źródeł, ale ze względu na stały proces ich zaniku w chwili obecnej jest ich prawdopodobnie mniej niż 10. Na zanik źródeł, jak również wysychanie studni w niektórych miejscowościach (Dębowce, Dąbrowicy, Kol. Płouszowice) ma wpływ postępujący rozwój leja depresyjnego związanego z eksploatacją ujęcia wód podziemnych "Sławinek" dla miasta Lublina.

Do najistotniejszych presji jakim poddawane jest środowisko wodne należą:

- nadmierny pobór wód na cele bytowe i gospodarcze,
- odprowadzanie do wód powierzchniowych lub do ziemi nieoczyszczonych ścieków komunalnych,
- spływy obszarowe z rolnictwa obciążone związkami biogennymi,
- odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych z terenów komunikacyjnych.

5.1.6. Atmosfera i klimat

Klimat tego obszaru kształtują w zasadzie dwa rodzaje mas powietrza: polarno-morskie oraz polarno-kontynentalne, których sumaryczna częstość pojawiania się wynosi 91% ogólnej frekwencji mas powietrza. Obszar znajduje się też pod okresowym wpływem powietrza arktycznego, przynoszącego zwykle ochłodzenie oraz powietrza tropikalno-kontynentalnego, które stanowi 2% ogólnej frekwencji pojawiania się mas powietrza.

Średnie roczne ciśnienie w gminie wynosi 1015 -1016 mb. Wiatry wieją głównie z kierunków południowo-zachodniego, zachodniego i południowego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,0-3,5 m/s. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,6-7,8°C. Najzimniejszy jest styczeń (-4,2°C), najcieplejszy lipiec (18,6°C). Roczne amplitudy sięgają 23,8-24°C. Okres z temperaturą optymalną dla człowieka (średnia temperatura dobowo 18-22°C) trwa 40-42 dni. Okres wegetacyjny z temperaturami powyżej 5°C trwa 210-220 dni.

Wilgotność względna powietrza wynosi ok. 68%. Roczne parowanie potencjalne ok. 860 mm znacznie przekracza roczny opad - 560-600 mm. Najobfitsze opady występują w lipcu, a najmniejsze w styczniu.

Największy wpływ na cechy klimatu lokalnego ma rzeźba. Wyraźne zróżnicowanie klimatyczne występuje pomiędzy dolinami rzecznyymi i terenami wierzchołkowymi.

Zarysowuje się lokalne zróżnicowanie podstawowych elementów meteorologicznych w zależności od nachylenia terenu i ekspozycji.

Równoleżnikowy przebieg doliny Ciemiegi stwarza bardzo korzystne warunki do przewietrzania ciągów zabudowy z uwagi na przewagę południowo-zachodnich i zachodnich wiatrów.

Najkorzystniejsze warunki klimatyczne dla rekreacji występują w strefie północnego zbocza doliny Ciemiegi pomiędzy Jastkowem i Snopkowem oraz w terenach przyleśnych Kol. Podleśna i Majdanu Snopkowskiego.

Raport WIOŚ o stanie środowiska w województwie lubelskim w 2012 r. obszar gminy należy do strefy lubelskiej. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia:

- pod względem zawartości dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, ozonu, benzo/a/piranu, pyłu PM_{2,5}, – klasa A,
- pod względem zanieczyszczenia pyłem PM₁₀ – klasa C.
- pod względem zanieczyszczenia ozonem (wg poziomu celu długoterminowego) – klasa D₂.

Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2012 według kryteriów odniesionych do ochrony roślin wskazuje, iż obszar opracowania pod względem wskaźnika dla dwutlenku siarki i tlenków azotu, znajduje się w klasie A, pod względem zanieczyszczenia ozonem (wg poziomu celu długoterminowego) – klasa D₂.

Największymi antropogenicznymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są:

- zorganizowane źródła emitujące zanieczyszczenia w czasie procesów energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych (tzw. emisja punktowa),
- środki transportu samochodowego (tzw. emisja liniowa),
- paleniska i kotłownie indywidualnych systemów grzewczych, budynków (tzw. emisja powierzchniowa).

Zanieczyszczenia powietrza w dużej mierze pochodzą z terenów sąsiednich, zwłaszcza z Lublina.

5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna

Flora

W gminie Jastków szatę roślinną reprezentują: lasy, zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej torfowiskowej, użytków zielonych, a także drzewa przydrożne, różne formy zieleni ozdobnej towarzyszące zabudowie mieszkaniowej, zieleń parkowa założeń parkowo-dworskich oraz roślinność użytkowa pól uprawnych i ogrodów. Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego gminy największą rolę odgrywają lasy, zbiorowiska roślinne towarzyszące dolinom rzecznych i terenom podmokłym oraz parki podworskie.

Pierwotnie wąwozy i zbocza doliny Ciemiegi pokryte były przez lasy lipowe z domieszką grabu, osiki, wiązu pospolitego, klonu zwyczajnego, jawora i sosny. Obecnie lasy zajmują zaledwie 4,7% powierzchni gminy. Tak znaczne wylesienie obszaru zostało spowodowane występowaniem urodzajnych gleb lessowych w dolinie Ciemiegi. Lasy zachowały jednak skład gatunkowy zbliżony do naturalnego - zwłaszcza w warstwie krzewów i runa.

Lasy w postaci zwartych kompleksów występują tylko w postaci niewielkich powierzchni na wschód od Miłocina, na południowy zachód od Moszenek, na północny zachód

od Ługowa, na północ od Snopkowa, na północ od Jastkowa oraz w rejonie Dębówki. Występują w czterech typach siedliskowych:

- a) lasy siedlisk mokrych i wilgotnych występują w dolinie rzeki Ciemięgi i dolinie Strugi Tomaszowickiej,
- b) zbiorowiska zaroślowe występują w dolinach rzek - głównie na obrzeżach olsów,
- c) grądy grabowe z domieszką dębu występują głównie na wierzchołkach - zajmują one stosunkowo małą powierzchnię,
- d) ciepłolubne zbiorowiska zaroślowe występują na stokach wąwozów i miedzach.

W wodach stojących (stawach, dołach potorfowych oraz niektórych rowach melioracyjnych) oraz rzekach Ciemiędze, Strudze Tomaszowickiej i Czechówce, występują niewielkie zbiorowiska roślinności wodnej zanurzonej i pływającej o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu metrów kwadratowych.

Na obrzeżach i w korytach rzek oraz obniżeniach terenu okresowo zalewanych przez wody występują zbiorowiska szuwarowe i bagienne

Zbiorowiska użytków zielonych występują głównie w dolinach rzeki Czechówki, Ciemięgi i jej dopływu - Strugi Tomaszowickiej. Odznaczają się one dużą różnorodnością i obejmują zbiorowiska trawiaste i pastwiskowe.

Na nasłonecznionych stokach doliny Ciemięgi w okolicach Snopkowa oraz doliny Czechówki w okolicach Szerokiego i Dąbrowicy występują zbiorowiska kserotermiczne.

Zbiorowiska synantropijne reprezentowane są przez dwie podstawowe grupy. Pierwsza to zbiorowiska chwastów gleb uprawnych towarzyszące głównie uprawom zbożowym i okopowym, a także występujące w ogródkach przydomowych. Dominują tu rośliny pochodzenia miejscowego, jednak wskutek chemizacji produkcji rolnej zagrożone są degradacją w sensie ubożenia gatunkowego. Drugą grupę stanowią zbiorowiska ruderalne występujące na wysypiskach śmieci, w zaniebanych ogrodach, na podwórzach, poboczach dróg, ścieżek, na zdegradowanych łąkach oraz w wysychających stawach.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 25 gatunków roślin objętych ochroną prawną, 16 gatunków rzadkich w skali kraju lub regionu oraz 24 gatunki zaliczone do grupy rzadkich lub zagrożonych na obszarze gminy. Te ostatnie to głównie rośliny związane z siedliskami silnie uwilgotnionymi, a z powodu obniżenia poziomu wód na terenie gminy Jastków gruntowych zagrożone są wyginięciem.

Fauna

Decydujące znaczenie dla różnorodności środowiska gminy ma dolina rzeki Ciemięgi, przebiegająca poprzecznie przez gminę. Stanowi ona korytarz ekologiczny łączący chronione obszary nadwiślańskie z Polesiem Zachodnim. Szczególne znaczenie dla ochrony zasobów fauny ma górny odcinek Ciemięgi począwszy od Miłocina, aż do samego Jastkowa. Na łąkach spotykane są nieliczne w innych rejonach kraju motyle: paż królowej, listkowiec cytrynek, rusałki, ceik, pawik, pokrzywnik, wierzbowiec. Pojawiają się tutaj również trzmiele. Miejsca lęgowe płazów koncentrują się w rejonach stawów. Spotykane są tutaj ropuchy oraz coraz rzadsze rzekotki drzewne. Stawy w rejonie Ożarowa stanowią ostoję takich gatunków, jak: perkozek, kokoszka wodna, łabędź niemy, trzciniak. Dolina Ciemięgi na wschód od Jastkowa ma niewielkie znaczenie dla ochrony fauny, głównie ze względu na znacznie mniejszą szerokość doliny oraz obudowanie jej z obu stron.

Ssaki reprezentowane są przez pospolite gatunki: jeż, tchórz, łasica, lis, kuna domowa. Powszechnie spotykany jest zając szarak oraz sarna polna.

Największy kompleks leśny w rejonie Snopkowa daje możliwości trwałego występowania takim gatunkom jak: dzięciół średni, dzierzba gąsiorek, myszołów. Wydaje się celowe zabezpieczenie tych obszarów leśnych, jako głównych centrów bioróżnorodności tego obszaru.

Przyrodniczy System Gminy Jastków (PSM, nazywany zamiennie ESOCH) tworzą elementy o różnej wielkości i randze:

1. Korytarze Ekologiczne, spełniające w systemie podwójną rolę:

- a) przemieszczania się materii i puli genowej pomiędzy węzłami ekologicznymi, a więc od ich drożności będzie w przyszłości zależeć, jakość całego układu, ich wewnętrzna organizacja;
- b) bezpośredniego oddziaływania na tereny sąsiednie, antropogenicznie przekształcane w wyniku rolniczego użytkowania lub chaotycznej zabudowy mieszkaniowej; to często niedoceniana rola tych obszarów, lecz godna podkreślenia, szczególnie w obszarach ubogich lub wskazywanych do zwiększenia bioróżnorodności.

Korytarze ekologiczne powinny zachować naturalną drożność i strukturę środowiska, a wszelkie działania w tych obszarach i ich bezpośrednim sąsiedztwie powinny być podporządkowane zapewnieniu ich drożności.

Dolina Ciemięgi, której przyrodniczą i krajobrazową oś stanowi wilgotne łąkowo – olsowe dno doliny obfitujące w przyboczowe wysięki, jest głównym komponentem ważnego transwojewódzkiego korytarza ekologicznego wschód-zachód łączącego przez rzekę Ciemięgę i Bystrą - Wisłę, oraz rzekę Bystrycę, która jest lewobrzeżnym dopływem Wieprza.

Wzdłuż całej doliny górnej Ciemięgi występuje niezwykle nagromadzenie rzadkich roślin łąkowych i wodnych, a także leśnych występujących w niewielkich fragmentach olsów tam rosnących. Nagromadzenie roślin wodnych jest szczególnie duże wokół stawów w Ożarowie będących miejscem bytowania wielu gatunków zwierząt zwłaszcza ptaków.

W strefie Wierzchowiny Miłocińsko – Tomaszowickiej znajduje się jeden z korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym. Przechodzi po rzece Ciemiędze od łąk w pobliżu Ożarowa, a następnie przez las w Motyczu Leśnym. Tam rozgałęzia się, z czego jedna odnoga idzie poprzez fragmenty lasów koło Motycza Leśnego, a następnie po rzece Motyczance wraca w granice gminy Jastków. Przechodzi przez park podworski w Tomaszowicach. Zamyka się na rzece Ciemiędze, w miejscu gdzie Motyczanka uchodzi do Ciemięgi.

Od tego korytarza odchodzi w Tomaszowicach przez park podworski odnoga drugiego korytarza, która następnie idzie przez aleję lipową rosnącą wzdłuż drogi Lublin – Nałęczów. Ten korytarz ekologiczny nie ma dalszego połączenia. Rzeką Łazęgą biegnie korytarz ekologiczny. Czechówka stanowiąca dawniej ważne pasmo przemieszczania się gatunków obecnie utraciła te funkcje ze względu na zbyt duży wpływ czynników antropogenicznych.

2. Węzły Ekologiczne, które pełnią zasadniczą rolę dla zasilania gatunkowego przyrodniczego systemu gminy;

W miejscach szczególnego skoncentrowania występowania roślin i zwierząt można wyróżnić 5 węzłów o znaczeniu lokalnym:

- a) na olsach w dolinie Ciemięgi na wschód od Ożarowa - węzeł leśny,
- b) w lesie świeżym na północny-zachód od Ługowa - węzeł leśny,
- c) na stawach i łąkach w Ożarowie - węzeł wodny,
- d) w dolinie Ciemięgi w okolicach Sługocina - węzeł łąkowy,

e) w dolinie Ciemięgi w okolicach Sieprawic - węzeł łąkowy.

W Dolinie Środkowej Ciemięgi, będącej elementem transwojewódzkiego korytarza ekologicznego można wyróżnić 2 węzły ekologiczne o znaczeniu regionalnym i w dodatku oba poliekosystemowe:

- a) jeden z nich znajduje się na olsie, stawach i łąkach w okolicy Jastkowa. Jest to węzeł leśno - łąkowo - wodny.
- b) drugi węzeł poliekosystemowy, łąkowo - bagienno - kserotermiczny znajduje się na granicy z gminą Niemce we wschodniej części strefy.

Na północ od Snopkowa znajdują się Jary Snopkowskie - system silnie porozcinanych wąwozów, które obecnie zalesione stanowią obszar występowania cennych gatunków roślin i zwierząt.

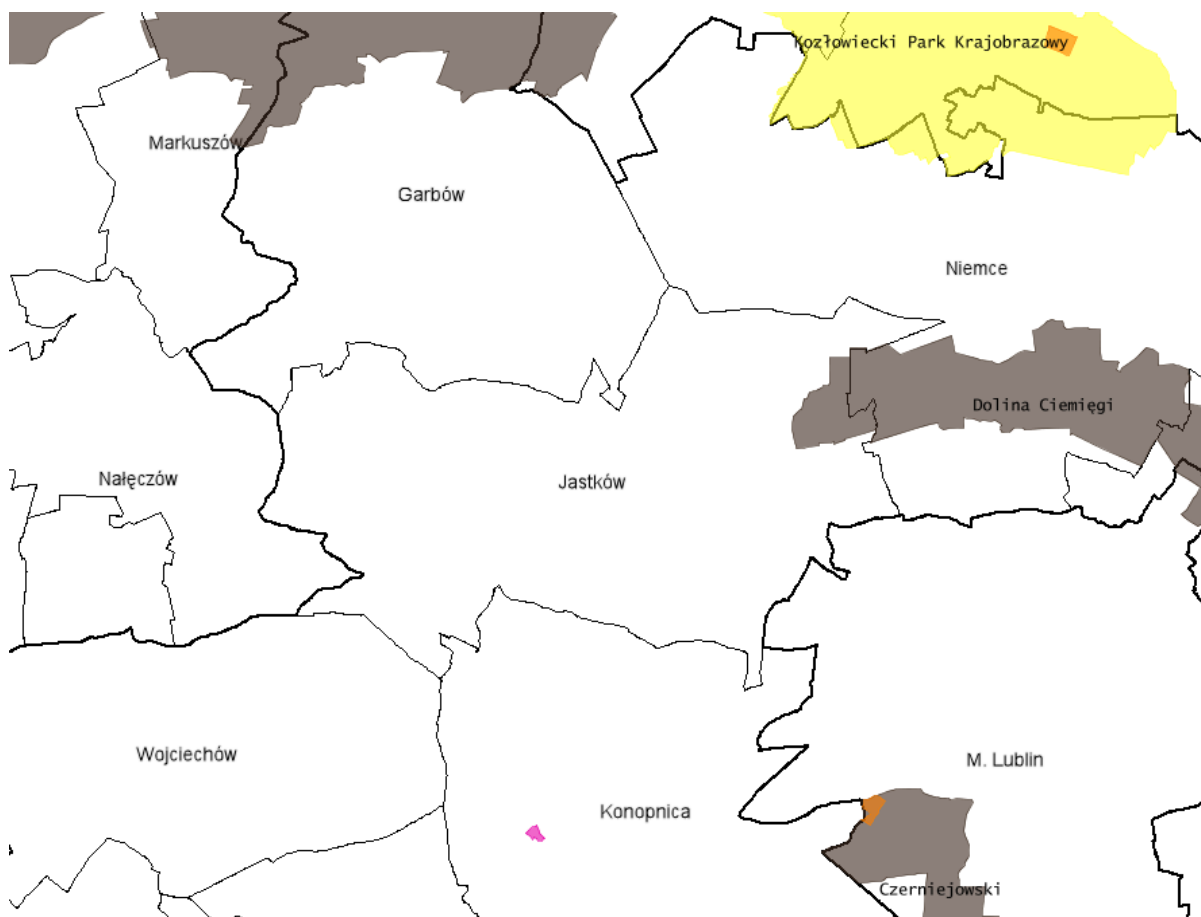
W lesie świeżym na wschód od Miłocina znajduje się węzeł ekologiczny o znaczeniu lokalnym. Znajduje się tam nagromadzenie rzadkich i chronionych roślin leśnych. Na "Łąkach Bocian" i w pobliskim olsie znajduje lokalny węzeł łąkowy.

W obszarze Krawędzi Wyżyny Lubelskiej położony jest jedyny większy kompleks leśny w gminie Jastków. Znajduje się w nim wiele rzadkich gatunków roślin leśnych. Las ten jest ważnym węzłem ekologicznym o znaczeniu regionalnym.

Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

Biorąc pod uwagę bliskość dużego miasta a w konsekwencji silną urbanizację na terenie gminy zachowało się niewiele obszarów cennych przyrodniczo. Te, które pozostały zostały objęte ochroną prawną, są to:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Ciemięgi" - w 1990 r. do systemu obszarów chronionych włączona została dolina Ciemięgi na odcinku od Snopkowa do Sobianowic. Do gminy Jastków należy zaledwie 9,7% powierzchni jego obszaru. Dolinę górnej Ciemięgi objęto ochroną ze względu na walory przyrodnicze.
2. Pomniki przyrody - na terenie gminy Jastków ochroną w formie pomników przyrody objęte są:
  - a) aleja 160 lip drobnolistnych o obwodzie pni od 130 do 400 cm, przy drodze Płouszowice - Tomaszowice,
  - b) modrzew europejski o obwodzie pnia 300 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach,
  - c) cztery kasztanowce zwyczajne o obwodach pni od 301 do 382 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach,
  - d) orzech szary o obwodzie pnia 250 cm, w parku podworskim w Tomaszowicach.

Rysunek 1. Obszary chronione w otoczeniu gminy Jastków

Źródło: www.geoportal.gov.pl

W Studium proponuje się wzmocnić system przyrodniczy gminy poprzez objęcie ochroną nowych terenów:

1. Rezerwat florystyczny im. H. Koporskiej.

Projektowany rezerwat leży w gminach Jastków i Niemce, w pobliżu miejscowości Snopków. Znajduje się w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Ciemieni”.

Rezerwat ten obejmuje 21,76 ha. W jego skład wchodzi łąki, lasy, tereny zakrzaczone i nieużytki. Należą one w większości do Centralnego Laboratorium Paszowego w Snopkowie oraz Wojewódzkiego Zarządu Inwestycji Rolniczych w Lublinie, część działek jest własnością prywatną. Otulina projektowanego rezerwatu ma powierzchnię 26,87 ha. Są to działki należące do Centralnego Laboratorium Paszowego w Snopkowie oraz działki prywatne. Ze względu na ich wartość przyrodniczą oraz stosunki własnościowe, otulinę utworzono tylko od strony północnej i wschodniej.

Teren projektowanego rezerwatu i jego otulina należą do jednych z najcenniejszych w dolinie rzeki Ciemieni. W dolinie wykształciły się zbiorowiska wodne, szuwarowe, zaroślowe, niskotorfowe, leśne, a na stromych lessowych zboczach zbiorowiska kserotermiczne i ciepłolubne zaroślowe. Na uwagę zasługują płaty zespołów: turzycy prasowej, turzycy tunikowej z dużym udziałem storczyków. Do cennych zbiorowisk należy również podmokły ols.

Na terenie projektowanego rezerwatu i w jego otulinie stwierdzono występowanie 201 gatunków roślin naczyniowych w tym 17 gatunków objętych ochroną prawną lub

rzadkich w skali regionu jak: storczyki - krwisty, szerokolistny, plamisty; kruszczyk błotny, pierwiosnka lekarska, porzeczka czarna, kruszyna, kalina koralowa, gnidosz błotny, lepieźnik różowy, olsza szara, turzyca prasowa, rutewka mniejsza i dzwonek boloński. Wartym zabezpieczenia elementem środowiska przyrodniczego tego rejonu są źródła podzboczowe i dolinne. Objęcie ochroną tego terenu ma również ogromne znaczenie dla zabezpieczenia przed zniszczeniem mozaikowego układu różnych typów gleb. Gleby te charakterystyczne dla środkowego odcinka rzeki Ciemięgi stosunkowo mało przekształcone przez działalność człowieka zasługują również na ochronę także ze względów naukowych i dydaktycznych. Projektowany rezerwat i jego otulina są ostoją wielu gatunków zwierząt, w tym gatunków objętych ochroną prawną.

2. Powiększenie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Ciemięgi"

Powiększenie OCK "Dolina Ciemięgi" jest jednym z postulatów wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

3. Pomniki przyrody

W gminie znajduje się wiele drzew spełniających kryteria, według których ustanawia się ochronę prawną w formie pomników przyrody. Proponuje się objęcie ochroną w formie pomników przyrody:

- a) Topola czarna - w Miłocinie koło kapliczki,
- b) Kilka dębów szypułkowych o wysokości ok. 25 m i obwodach od 250 cm do 290 cm,
- c) Lipa drobnolistna-Lugów 37 na poboczu szosy, obwód-330 cm, wysokość ok. 20 m,
- d) Aleja grabowa koło parku podworskiego w Ługowie - kilkadziesiąt starych grabów o obwodzie od kilkudziesięciu do ok 200 cm, kilka kasztanowców - najbardziej okazały ma obwód 293 cm, jesion o obwodzie 280 cm, kilka grubych brzoź,
- e) Dąb bezszypułkowy o obwodzie 380 cm - przy polnej drodze w Kolonii Sieprawice,
- f) Topola czarna o obwodzie 365 cm i wysokości 25 m - przy polnej drodze po prawej stronie doliny Ciemięgi, w pobliżu kapliczki Jastków 122,
- g) Lipa drobnolistna o obwodzie 270 cm i wysokości ok. 15 m - w Jastkowie przy ścieżce w pobliżu doliny Ciemięgi, na polu,
- h) Dąb bezszypułkowy o obwodzie 290 cm i wysokości ok. 20 m - przy drodze polnej w
- i) Smugach, na drzewie zawieszona kapliczka,
- j) Dąb szypułkowy o obwodzie 288 cm i wysokości ok. 20 m - przy drodze polnej na południe od Smug,
- k) Cztery lipy drobnolistne o obwodach od 272 do 348 cm - w Snopkowie,
- l) Wierzba biała o obwodzie 490 cm i wysokości ok. 15 m - w Snopkowie,
- m) Dąb szypułkowy o obwodzie 480 cm - w obrębie zabudowań gospodarskich w Kolonii Płouszowice,
- n) Dąb szypułkowy o obwodzie 500 cm - samotne drzewo w odległości ok. 20 m od zabudowań wsi Kolonii Płouszowice,
- o) Lipy drobnolistne o obwodzie do ok. 320 cm - grupka drzew przy kapliczce w miejscowości Smugi.

4. Użytki ekologiczne.

- a) Łąki w pobliżu Ożarowa.

Do ochrony przewidziano odcinek doliny rzeki Ciemięgi pomiędzy miejscowościami Marianka Ożarowska i Ożarów, na gruntach wsi Ożarów i wsi Kol. Moszna o powierzchni ok. 62 ha. Znajdują się tam cenne płaty roślinności turzycowej, zbiorowisk łąkowych oraz zaroślowych. Jest to miejsce występowania licznych gatunków ptaków siedlisk wilgotnych. Teren o wysokich walorach krajobrazowych.

b) Stawy i łąki w Ożarowie

Teren położony w miejscowości Ożarów w pobliżu szosy Sadurki-Garbów, na gruntach wsi Ożarów o powierzchni ok. 11 ha. Obejmuje 5 stawów w Ożarowie oraz fragment łąk przylegających bezpośrednio do nich od strony południowej, ze zbiorowiskami roślinności szuwarowej. Znajdują się tu miejsca lęgowe dla ptaków wodno-błotnych.

c) Łąki w pobliżu Moszenek.

Do ochrony przewidziano obszar o powierzchni ok. 55 ha, położony po obydwu stronach rzeki Ciemięgi pomiędzy miejscowościami Wysokie i Sługocin, obiekt przedzielony szosą prowadzącą z Sieprawek do Bogucina, na gruntach wsi Wysokie, wsi Sługocin i wsi Moszenki. Przedmiotem ochrony jest fragment doliny Ciemięgi zajęty głównie przez zagospodarowane łąki o wybitnych walorach krajobrazowych (otwarty krajobraz dolinny). Zbiorowiskom łąkowym towarzyszą liczne fragmenty naturalnych fitocenoz szuwarowych, torfowiskowych i zaroślowych, stanowiących ostoję dla wielu interesujących gatunków roślin i zwierząt.

5. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

a) Las lęgowy koło Jastkowa.

Do ochrony przewidziano obszar o powierzchni 32 ha, leżący na północny-zachód od miejscowości Jastków, w dolinie rzeki Ciemięgi. Teren przedzielony jest na dwie części szosą Lublin - Warszawa. W skład obszaru proponowanego do ochrony wchodzi kompleks leśny i stawy rybne. Teren sąsiaduje z parkiem podworskim.

b) Kompleks leśno-łąkowy koło Sieprawic.

Do ochrony przewidziano obszar na lewym brzegu Ciemięgi, na wschód od miejscowości Kol. Sieprawice, na gruntach wsi Sieprawice i wsi Józefów-Pociecha o powierzchni ok. 33 ha. Przedmiotem ochrony jest fragment doliny rzeki Ciemięgi i jej odgałęzienie boczne zajęte przez bogaty pod względem przyrodniczym płat lasu lęgowego i przylegające doń łąki, a także otaczające dolinę fragmenty pól na zboczach lessowych. Za ochroną tego obszaru przemawiają wysokie walory krajobrazowe, na które składają się liczne elementy rzeźby terenu, charakterystyczne dla tej części Wyżyny Lubelskiej, gdzie zalega gruba pokrywa lessów i utworów lessopodobnych. Cenna jest także zróżnicowana szata roślinna, obejmująca naturalne zbiorowiska leśne, jak i pól antropogeniczne fitocenozy łąkowe oraz ciekawe synantropijne zbiorowiska polne.

c) Kompleks leśno-łąkowy koło miejscowości Moszna.

Do ochrony przewidziano obszar o powierzchni ok. 30 ha, położony w dolinie rzeki Ciemięgi na północny-wschód od miejscowości Ożarów. Jest to największy kompleks leśny w dolinie rzeki. Stwierdzono tu występowanie zarówno chronionych i rzadkich roślin, jak również chronionej ropuchy szarej oraz jaszczurki zwinki. Ponadto kompleks ten jest miejscem lęgowym, żerowania i schronieniem dla wielu gatunków ptaków i innych zwierząt.

d) Wąwóz koło Snopkowa Północnego

Do ochrony przewidziano obszar o powierzchni ok. 15 ha, leżący na północ od parku dworskiego w Snopkowie. W jego skład wchodzi kilka bogato rozgałęzionych wawozów, które w większości porośnięte są lasem gradowym.

e) Las gradowy koło Snopkowa.

Do ochrony przewidziano obszar około 700m na północ od miejscowości Snopków, na gruntach wsi Snopków o powierzchni ok. 28 ha. Przedmiotem ochrony jest zwarty, śródpolny płat lasu gradowego, stanowiący ostoję dla wielu interesujących gatunków flory i fauny. Obiekt o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Jest to jedyny w okolicy większy obszar leśny. Spełnia rolę wodochronną i glebochronną.

6. Projektowane lasy ochronne indywidualnej własności.

Nadrzędnym zadaniem lasów grupy I - ochronnych - jest funkcja wyszczególniona w kategorii ochronności, natomiast produkcja drewna jest zadaniem drugoplanowym. Uwzględniając powyższe właściciele lasów ochronnych są zwolnieni z obowiązku płacenia podatku gruntowego od tych lasów. W lasach tych wieki rębności powinny być wyższe minimum o jedną klasę wiekową w stosunku do obowiązujących w lasach gospodarczych. Analizując materiały postanowiono, że 74,3% lasów prywatnych zostanie zaliczonych do lasów ochronnych I grupy z rozbiem na kategorie ochronności:

- a) Glebochronne – 3,42 ha 1,2%
- b) Wodochronne – 75,33 ha 26,1%
- c) ochrony środowiska przyrodniczego – 135,94 ha 47%

5.1.8. Krajobraz

Gmina Jastków charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem lesistości na tle obszaru województwa lubelskiego. Z ogólnej powierzchni gminy wynoszącej 11376 ha, 10080 ha (88,6%) stanowią użytki rolne. Grunty orne zajmują powierzchnię 9130 ha, a użytki zielone 950 ha. Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 542 ha (4,7%). Lasy w postaci zwartych kompleksów występują tylko w postaci niewielkich powierzchni na wschód od Miłocina, na południowy zachód od Moszenek, na północny zachód od Ługowa, na północ od Snopkowa, na północ od Jastkowa oraz w rejonie Dębówki.

Osią przyrodniczo – krajobrazową obszaru jest dolina Ciemięgi, w której dominują użytki zielone.

W pobliżu granic miasta Lublin następuje silny rozwój terenów mieszkaniowych, który powoduje zmianę istniejącego krajobrazu rolniczego na krajobraz podmiejski.

5.1.9. Zabytki i dobra materialne

Obiekty lub zespoły obiektów, posiadające cenne walory architektoniczne, kompozycyjne i historyczne występujące na terenie gminy zostały wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego, natomiast te które posiadają mniejszą wartość kulturową znajdują się w gminnej ewidencji zabytków. W studium utrzymuje się ich zachowanie oraz ochronę zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wokół nich wyznaczone zostały:

- strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej (planistycznej),

- strefa ochrony planistycznej zabytków archeologicznych.

Zachodnia część gminy wchodzi w skład proponowanego Wąwolnickiego Parku Agroekologicznego, którego celem jest ochrona przestrzeni rolniczej głównie w aspektach wartości kulturowej i użytkowej.

5.2. Obecne użytkowanie terenu

W obecnym zagospodarowaniu terenu dominuje funkcja rolnicza. Zabudowa mieszkaniowa głównie jednorodzinna i zagrodowa skupia się w poszczególnych miejscowościach. W pobliżu granicy z miastem Lublin wydzielone są nowe, zwarte tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Miejscowość gminna jest ośrodkiem o znaczeniu lokalnym, w którym skupiają się poza zabudową mieszkaniową tereny usługowe i produkcyjne. Obszary zieleni łąkowej skupione są wzdłuż doliny rzek. Lasy zajmują niewielkie powierzchnie a duże i zwarte kompleksy znajdują się na obrzeżach gminy, zwłaszcza w części północnej i wschodniej. Poszczególne miejscowości połączone są siecią dróg powiatowych i gminnych.

Przez teren gminy przechodzi droga krajowa nr 12/17, która jest modernizowana do klasy dogi ekspresowej. Jednocześnie powstaje nowy odcinek drogi, stanowiący fragment obwodnicy Lublina.

5.3. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną w odniesieniu do jego obszaru. Problematyka studium odnosi się, więc do najważniejszych problemów rozwoju przestrzennego, których rozwiązywanie należy do zadań samorządu lokalnego.

Studium jest instrumentem zarządzania rozwojem przestrzennym dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego i wysokiej, jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia. Jest to kompleksowy dokument określający wizję oraz wskazania działań mających doprowadzić do jej realizacji.

Analiza wszystkich uwarunkowań, w tym uwarunkowań przyrodniczych pozwala sformułować kierunki zmian, jakie należy przeprowadzić aby osiągnąć zamierzone cele.

Z mocy prawa Studium nie jest przepisem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych. Jednakże z uwagi na fakt, iż Studium uchwała Rada Gminy uzyskuje ono rangę tzw. „aktu kierownictwa wewnętrznego” obligując do realizowania określonej w Studium polityki przestrzennej – również z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. W tym rozumieniu zawarte w nim ustalenia są na tyle precyzyjne, aby mogły stanowić merytoryczną podstawę podejmowanych przez władze decyzji w sprawie realizacji inwestycji publicznych, takich jak infrastruktura techniczna, komunikacyjna i społeczno-usługowa, a także spójnego z polityką przestrzenną gminy określania zasad kształtowania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Uchwalenie Studium lub jego zmiana początkuje proces intensyfikacji prac nad sporządzaniem planów miejscowych. Brak przepisów prawa miejscowego regulujących całościowo zasady zabudowy może spowodować powstawanie kolizji w zagospodarowaniu, gdyż istnieją możliwości różnego przeznaczania terenów przy wykorzystywaniu zasady dobrego sąsiedztwa. Sytuacja taka może prowadzić do przemieszania funkcji terenów sąsiednich, jak również zagospodarowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, które w Studium zostały uwzględnione. Brak docelowego układu komunikacyjnego stwarza zagrożenia pozostawienia terenów, dla których będzie brak możliwości doprowadzenia pełnej

infrastruktury inżynierskiej. W rezultacie może powodować ograniczenia we właściwym wyposażeniu budynków w podstawowe media.

Przy braku aktualnego Studium zarówno w sferze dyspozycji przestrzennej jak i ustaleń w sferze zasad zagospodarowania i ochrony środowiska można spodziewać się istotnych zmian w strukturze przestrzennej, z niekorzystnymi zjawiskami, które mogą temu towarzyszyć.

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Projekt Studium, odpowiadając na potrzeby społeczne, wyznacza nowe tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, rekreacji indywidualnej (letniskową), usługową oraz przemysłową. Są one położone w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów, gdzie zachodzą już procesy urbanizacyjne. Proponowana zabudowa lokalizowana jest zarówno w sposób liniowy przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz w postaci większych przestrzennie obszarów zwłaszcza przy granicy z Lublinem. Intensywne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy dotyczą rozwoju dróg ekspresowych, które zajmują duże powierzchnie terenów dotychczas wykorzystywanych rolniczo.

Oddziaływania na środowisko mogą wystąpić wraz z wykorzystaniem zasobów środowiska na potrzeby rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. W obrębie tych terenów może dojść do zmian środowiska w postaci przekształceń powierzchni ziemi, wymiany gruntów, zmian stosunków wodnych w tym ograniczenia procesów infiltracji. Skutkiem budowy lub przebudowy dróg będzie wzrost natężenia ruchu pojazdów. Jednocześnie skupienie ruchu tranzytowego na drogach ekspresowych zwiększa bezpieczeństwo podróżnych oraz mieszkańców gminy.

Generalnie nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, rozumianych, jako przekroczenia określonych prawem standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, w wyniku realizacji postanowień opisywanego dokumentu.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

W obrębie gminy Jastków nie stwierdzono istotnych zmian związanych ze środowiskiem. Istnieje natomiast realne zagrożenie pogorszenia stanu jakości wód podziemnych w przypadku nie podjęcia środków zaradczych, polegających na uporządkowaniu systemu gospodarki ściekowej. Ponadto należy zwrócić uwagę na zmiany zachodzące wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Występuje tam zagrożenie przekroczenia progowych dopuszczalnych poziomów hałasu, a także znaczny wzrost emisji liniowej zanieczyszczeń do powietrza.

Problemami środowiska przyrodniczego gminy są:

- rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Nadal z dużej części obszaru gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. W wielu przypadkach są one wykonane niezgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, wskutek czego zanieczyszczenia przenikają do wód powierzchniowych i podziemnych. Innym ogniskiem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są wody spływające z rejonów pól uprawnych. Powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, iż na terenie gminy rolnictwo posiada charakter intensywny o wysokiej wydajności plonów, do czego przyczynia się

miedzy innymi stosowanie nawozów mineralnych azotu, fosforu. Powodują one powstawanie w środowisku wodnym substancji biogenych, które wpływają na zwiększenie eutroficzności zarówno cieków płynących jak i stojących. Ogniskiem zagrożeń dla wód mogą być również niespodziewane zdarzenia losowe w postaci awarii przemysłowych lub wypadków komunikacyjnych powstałych bezpośrednio przy ciekach wodnych;

- zanieczyszczenia powietrza w gminie, emisja przemysłowa – wysoka, pochodzi w większości z obiektów przemysłowo-usługowych zlokalizowanych na terenie miasta Lublin. Lokalne zakłady przemysłowo – usługowe o znacznie mniejszej skali oddziaływań skupiają się w pobliżu miejscowości: Natalin, Marysin, Barak, Dębówka, Dąbrowica oraz pasmowo wzdłuż trasy Lublin – Warszawa;
- z uwagi na użytkowanie małych kotłowni przydomowych emisja niska jest najbardziej odczuwalna w okresie zimowym w obrębie zwartych terenów mieszkaniowych;
- erozja gleby na terenie gminy w większości ma charakter erozji wodnej i wietrznej, zagrożenie gruntów rolnych wzmożoną erozją posiadają gleby lessowe, bardzo silnie podatne na spłukiwanie powierzchniowe;
- hałas komunikacyjny najintensywniej występuje wzdłuż drogi Warszawa – Lublin, powstanie nowej trasy spowoduje zmianę lokalizacji tego źródła. Jednocześnie wzdłuż drogi ekspresowej realizowane są ekrany akustyczne, które ograniczają oddziaływanie i zapewniają ochronę terenów mieszkaniowych. Wraz z przeniesieniem ruchu tranzytowego na nowy odcinek znacznie poprawi się jakość klimatu akustycznego w obrębie miejscowościach: Dąbrówka, Barak, Panieńszczyzna.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM UWZGLĘDNIONE W DOKUMENCIE

Analizowany projekt Studium uwzględnia cele, wytyczne i ustalenia opracowań strategicznych i planistycznych, które zostały sporządzone na poziomie nie tylko lokalnym, ale również wojewódzkim, krajowym i wspólnotowym. Odpowiada on podstawowym zaleceniom polityki ekologicznej państwa, której cele i priorytety zharmonizowane są z wymaganiami Unii Europejskiej (dlatego też oceniając uwzględnienie przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska w odniesieniu do prawa krajowego zostanie spełniony warunek oceny w odniesieniu do szczebla międzynarodowego, którego dokumenty ze swojej istoty są bardzo ogólne oraz do prawa wspólnotowego, które znalazło swoje odpowiedniki w prawie polskim).

Mimo iż Studium stanowią dokument o znaczeniu lokalnym, to przy jego sporządzaniu uwzględniono **cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, w szczególności dotyczące:**

- utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, różnorodności biologicznej, ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami oraz utrzymania i przywracania do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.), Programem Ochrony Środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015, Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 i Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, Krajową strategią ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań,

która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. z Rio de Janeiro, Dyrektywą Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin czy Dyrektywa Rady 2009/147/EW w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz ochrony gatunków wędrownych zgodnie z Konwencją o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt -Bonn 1979 r.;

- ochrony krajobrazu – zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową – Florencia 2000;
- ochrony korytarzy ekologicznych - zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego i Ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r.;
- ochrony obszarów wodno-błotnych – zgodnie z Konwencją o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe plectwa wodnego – Ramsar 1971 r.;
- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.), Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) i Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005, nr 228, poz. 1947 z późn. zm) oraz Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012, Dyrektywą w sprawie ziemnych składowisk odpadów 99/31/WE;
- utrzymanie norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. nr 121, poz. 1266 z późn. zm.) i Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359);
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity z 10 stycznia 2012 r., Dz. U. , poz. 145, Program ochrony środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015, Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr.72 poz 747 z późn. zm.) i Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (2003), Dyrektywa 2008/1/EC w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, Dyrektywa azotanowa 91/676/EWG, Dyrektywa powodziowa 2007/60/WE;
- ochrony powietrza określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015, Konwencja Wiedeńską o ochronie warstwy ozonowej, sporządzonym w Wiedniu 22 marca 1985 r., Dyrektywa 2008/1/EU w sprawie jakości powietrza, Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzony w Montrealu 16 września 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi i poprawkami kopenhaskimi, Konwencja w sprawie zmian klimatu wraz z protokołem sporządzonym w Kyoto w dniach 1-10 grudnia 1997 r., zobowiązującą państwa- Strony do redukcji emisji tzw. gazów cieplarnianych, Dyrektywa 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r., Dyrektywą IPPC;
- utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów

hałasu w środowisku (Dz. U. 2007, nr 120, poz. 826) i Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015;

- prawidłowej gospodarki odpadami określonej w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawa 27 kwietnia 2001 o odpadach (Dz. U. 2007, nr 39, poz. 251 z późn. zm.), Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczycych (Dz. U. z 2008, Nr 138, poz. 865), Dyrektywa w sprawie ziemnych składowisk odpadów 99/31/WE, Dyrektywą Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- zachowania proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi zgodnie z Polityką ekologiczną państwa w latach 2009 – 2019 z perspektywą do roku 2016, Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2007, nr. 75, poz. 493 oraz z 2008, nr 138, poz. 865), Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko i Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego;
- braku oddziaływań transgranicznych – zgodnie z Konwencją w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, sporządzoną w Genewie 13 listopada 1979 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r., dotyczącą długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP), sporządzony w Genewie 28 września 1984 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie zmniejszania emisji tlenków azotu lub ich transgranicznych strumieni, sporządzony w Sofii 31 października 1988 r. (tzw. „protokół azotowy”), Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie dalszego ograniczenia emisji siarki, sporządzony 14 czerwca 1994 r. w Oslo, Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzoną w Espoo 25 lutego 1991 r.

9. PRZEWDYWANE ODDZIAŁYWANIA

Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiane jako wszelkie zjawiska wpływające ujemnie (negatywnie) na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Ten dyskomfort, niedogodności czy dysfunkcje środowiska są najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska. Ostatecznej oceny dokonać należy w Raporcie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, przy czym należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska z różnego rodzaju emisji.

Kryteriami wykorzystanymi do identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko były:

- cechy projektowanych w dokumencie funkcji terenu i potencjalnego ich oddziaływania (rozmiar, zakres, intensywność, kumulacja z innymi przedsięwzięciami, potencjalne korzystanie z zasobów naturalnych, wprowadzania zanieczyszczeń i powodowanie zagrożeń, transgraniczny charakter oddziaływania, czas trwania, częstotliwość i odwracalność oddziaływania);

- lokalizacja terenów wyznaczonych pod pełnienie poszczególnych funkcji (dotychczasowe przeznaczenie gruntów, obfitość, jakość i zdolność do odtwarzania zasobów naturalnych na danym obszarze, absorpcja cennego środowiska).

Przeznaczenie terenów pod planowane rodzaje zagospodarowania będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, ale **pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych, przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne i nie będzie to znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko gminy.** Poniższa analiza, mimo narzuconego podstawą prawną tytułu rozdziału dotyczy wszystkich innych (a nie jedynie znaczących) oddziaływań (ze względu na ich rodzaj i czasoprzestrzeń). Przedstawione w *Prognozie* informacje są aktualne w odniesieniu do obowiązujących w tej materii aktów prawnych.

Oddziaływania zostały podzielone na:

- **(++)** – **znaczące pozytywne** – oddziaływanie powodujące korzystne zmiany w środowisku, najczęściej wtórne, pojawiające się w dłuższym horyzoncie czasowym, prowadzące do poprawy wybranych elementów środowiska przyrodniczo-kulturowego w wymiarze ponadlokalnym;
- **(+)** – **słabe pozytywne** – zauważalne pozytywne oddziaływanie, nie powodujące ilościowo istotnych zmian w środowisku;
- **(0)** – **neutralne** – całkowity brak wpływu lub wpływ nieznaczący - oddziaływanie nie powodujące odczuwalnych (mierzalnych) skutków w środowisku;
- **(-)** – **słabe negatywne** – oddziaływanie zauważalne, powodujące odczuwalne skutki środowiskowe, lecz nie powodujące przekroczeń standardów, istotnych zmian ilościowych i jakościowych, możliwe do ograniczenia;
- **(--)** – **znacząco negatywne** – ma istotny wpływ negatywny – oddziaływanie powodujące zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych (możliwe do ograniczenia metodami planistycznymi czy rozwiązaniami alternatywnymi do negatywnego umiarkowanego lub też zmuszające do odstąpienia od lokalizacji funkcji);
- **B** – oddziaływanie bezpośrednie;
- **P** – oddziaływanie pośrednie;
- **W** – oddziaływanie wtórne;
- **SK** – oddziaływanie skumulowane;
- **K** – oddziaływanie krótkoterminowe;
- **Ś** – oddziaływanie średnioterminowe;
- **D** – oddziaływanie długoterminowe;
- **S** – oddziaływanie stałe;
- **C** – oddziaływanie chwilowe;
- **L** – oddziaływanie lokalne;
- **R** – oddziaływanie ponadlokalne ('regionalne').

Nie przewiduje się, aby projektowane funkcje miały oddziaływanie o zasięgu ponadlokalnym oraz o charakterze znacząco pozytywnym lub znacząco negatywnym.

Funkcje terenów zostały pogrupowane zgodnie z ich głównym przeznaczeniem. W każdej grupie oddziaływania są do siebie zbliżone lub niemal identyczne, różnice dotyczyć mogą w niewielkim stopniu jedynie natężenia poszczególnych zjawisk. W związku z tym wydzielono podstawowe grupy funkcji, obejmujące tereny oznaczone zgodnie z rysunkiem Studium:

1. Tereny mieszkaniowe obejmujące:

- mieszkalnictwo wysokie,
- mieszkalnictwo niskie, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z terenami zabudowy zagrodowej,
- mieszkalnictwo rolnicze, tereny zabudowy zagrodowej wraz z usługami, tereny zabudowy zagrodowej wraz z terenami obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

2. Tereny usługowe obejmujące:

- usługi publiczne: usługi oświaty, kultury, zdrowia, opieki społecznej, administracji, sakralne,
- usługi publiczne z zielenią towarzyszącą: usługi oświaty, kultury, zdrowia, opieki społecznej, administracji, sakralne),
- usługi komercyjne i rzemiosła: banki, instytucje ubezpieczeń, dyrekcje lub zarządy jednostek gospodarczych, obiekty jednostek projektowych, obiekty handlu detalicznego i hurtowego, obiekty gastronomii, rzemiosła nieuciążliwego, turystyki, łączności, usługi inne,
- usługi turystyczne i sportowe,
- tereny zabudowy zagrodowej wraz z terenami usług publicznych i komercyjnych,
- usługi komercyjne i rzemiosła z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej,
- tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- tereny lokalizacji usług z zielenią towarzyszącą z uzupełnieniem funkcji budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego,
- tereny sportu i rekreacji wraz z terenami usług turystycznych.

3. Tereny przemysłowe obejmujące:

- tereny składów i wytwórczości o niskiej intensywności, podstawowe przeznaczenie terenów pod zakłady przemysłowe: składy, magazyny, urządzenia produkcji budowlanej, centra technologiczne,
- tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz terenów zabudowy usługowej,
- tereny aktywizacji gospodarczej dla funkcji składów i wytwórczości o niskiej intensywności wymagające przekształcenia w tym zmiany istniejącej funkcji terenów,
- tereny eksploatacji surowców mineralnych,
- tereny specjalne.

4. Tereny komunikacyjne obejmujące:

- urządzenia obsługi komunikacji: stacje paliw, przystanki, parkingi,

- miejsca obsługi podróżnych,
  - tereny obsługi komunikacji,
  - tereny obsługi komunikacji z dopuszczeniem usług,
  - drogi: ekspresowe S12/17 i S19, krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, lokalne,
  - urządzenia kolejowe.
5. Tereny infrastruktury technicznej obejmujące:
- urządzenia gazownictwa,
  - zaopatrzenie w wodę
  - oczyszczanie i przesyłanie ścieków,
  - składowanie i obróbka odpadów,
  - linie energetyczne wysokiego napięcia,
  - linie energetyczne średniego napięcia,
  - projektowany Główny Punkt Zasilania (GPZ),
6. Tereny użytkowane rolniczo obejmujące:
- tereny urządzeń produkcji i obsługi rolnictwa,
  - tereny upraw polowych,
  - tereny ogrodniczo – sadownicze,
  - ogrody działkowe.
7. Tereny zieleni obejmujące:
- zieleń leśną,
  - zieleń parkową,
  - łąki i pastwiska,
  - cmentarze,
  - tereny zieleni izolacyjnej,
  - zalesienia.
8. Tereny wód.

Tabela 2. Przewidywane oddziaływania

Oddziaływanie na:	Funkcje terenów							
	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	Tereny komunikacyjne	Tereny infrastruktury technicznej	Tereny użytkowane rolniczo	Tereny zieleni	Tereny wód
obszary chronione, w tym na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000	o	o	o	o	o	o	o	o
rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczną	-/+ B, D, S, L	-/+ B, P, D, S, L	-/+ B, P, D, S, L	- B, P, D, S, L	- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
życie i zdrowie ludzi	+/- B, P, D, S, L	+/- B, P, D, S, L	+/- B, P, D, S, L	+/- B, D, S, C, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
wody	-/+ B, P, D, S, L	-/+ B, P, D, S, C, L	-/+ B, P, D, S, C, L	-/+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+/- B, D, S, C, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
powietrze i klimat	+/- B, D, K, S, L	+/- B, P, D, K, S, L	+/- B, P, D, K, S, L	+/- B, D, K, S, L	+/- B, D, K, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L

Oddziaływanie na:	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	Tereny komunikacyjne	Tereny infrastruktury technicznej	Tereny użytkowane rolniczo	Tereny zieleni	Tereny wód
powierzchnię ziemi, gleby, zasoby naturalne	-/+ B, D, S, L	-/+ B, D, S, L	-/+ B, D, S, L	-/+ B, D, S, L	-/+ B, D, S, L	+/- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
krajobraz	+/- B, D, S, L	+/- B, P, D, S, L	+/- B, P, D, S, L	- B, D, S, L	- B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L
zabytki, dobra materialne	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L	+ B, D, S, L

9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000

Najbliższy obszar Natura 2000 Bystrzyca Jakubowicka PLH060096, znajduje się w odległości ok. 8,3 km od wschodniej granicy gminy. Jest to ważna ostoja staroduba łąkowego (*Ostericum palustre*) z wysoką liczebnością, jedną z najwyższych w województwie. Ponadto obszar jest ważnym siedliskiem dla populacji czterech gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Liczebność ich populacji również należy do największych w województwie lubelskim. Na terenie obszaru znajduje się stanowisko kumaka nizinnego. Obszar ostoi pokryty jest przez sześć rodzajów siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Największe znaczenie mają tu łąki zmiennowilgotne i niżowe łąki użytkowane ekstensywnie, będące siedliskiem staroduba łąkowego, a ponadto murawy kserotermiczne. Znajdują się tu również niewielkie populacje chronionych gatunków roślin: miłka wiosennego (*Adonis vernalis*), kosaćca bezlistnego (*Iris aphylla*) oraz goździka pysznego (*Dianthus superbus*).

Zagrożeniem dla ostoi jest przede wszystkim ograniczanie ekstensywnego użytkowania obszaru. Zaprzestaje się koszenia oraz wypasu. W związku z tym postępuje sukcesja w kierunku zaroślowym i leśnym. Powoduje to kurczenie się potencjalnych siedlisk dla chronionych gatunków motyli oraz roślin muraw kserotermicznych. Dodatkowo teren ten jest miejscem składowania odpadów przez okolicznych mieszkańców. Zaśmiecany jest prawy brzeg rzeki Bystrzyca. Dwa niewielkie dzikie wysypiska (po około 10 m² każde) zlokalizowane są bezpośrednio na terenie ostoi. Kolejnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie rzeki Bystrzyca. Do cieków zrzucane są ścieki z oczyszczalni "Hajdów" obsługującej miasto Lublin. Pomimo oczyszczenia ładunek substancji odprowadzonych jest stosunkowo duży.

Funkcje wyznaczone w Studium mają niewielki zasięg oddziaływania, dlatego też nie wpłyną w żaden sposób na cele i przedmiot ochrony najbliższego obszaru Natura 2000 Bystrzyca Jakubowicka oraz nie wpłyną na integralność i spójność sieci Natura 2000.

Status form ochrony przyrody pozostaje utrzymany w dotychczasowym stanie.

9.2. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Pozytywne oddziaływanie ustaleń Studium wiąże się z zachowaniem istniejących obszarów i obiektów objętych ochroną oraz wyznaczenie nowych obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną.

Tereny zabudowy mieszkaniowej wyznaczone zostały na zasadzie kontynuacji funkcji. Urbanizacja gminy będzie się to wiązała z ograniczeniem powierzchni biologicznej czynnej a co za tym idzie zmniejszeniem powierzchni naturalnych siedlisk oraz przestrzeni życiowej zwierząt jednakże będą to w skali gminy niewielkie powierzchnie i najuboższe siedliska. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne. Ekologiczny System Obszarów Chronionych obejmujący zarówno obszary objęte ochroną prawną jak i obszary cenne w skali gminy (doliny, wąwozy itp.) ogranicza rozwój zabudowy i w tym zakresie oddziaływanie będzie pozytywne.

Wyznaczenie nowych terenów usługowych i przemysłowych spowoduje ograniczenie powierzchni biologicznej czynnej oraz będzie się wiązało z wygradzaniem działek, co zmniejszy możliwość migracji zwłaszcza dla większych ssaków. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne. Pozytywne oddziaływanie długoterminowe pośrednie będzie się wiązało ze skupieniem obiektów potencjalnie uciążliwych na jednej przestrzeni, dzięki czemu negatywne oddziaływania będą występowały w jednym miejscu, nie pogarszając warunków środowiska przyrodniczego na innych terenach w tym na terenach najcenniejszych zbiorowisk roślinnych.

Oddziaływanie związane z terenami komunikacyjnymi oraz z terenami infrastruktury technicznej będzie miało bardzo niewielki wpływ na szatę roślinną, świat zwierzęcy i

różnorodność biologiczną. W wyniku prac budowlanych zostanie zniszczona częściowo szata roślinna, która następnie może zostać odbudowana po zakończeniu procesu budowlanego. Biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię objętą tego rodzaju przeznaczeniem, oddziaływanie to będzie miało niewielki zasięg i siłę. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny. Szlaki komunikacyjne stanowią barierę w trakcie migracji zwierząt, wiele z nich ginie na drogach na skutek rozjechania. Można to ograniczyć poprzez budowę przejść odpowiednich dla poszczególnych zwierząt, siatki zabezpieczające itp. Drogi ekspresowe zabezpieczone są przed możliwością przedostania się zwierząt. W dolinie projektowane są na estakadzie, dzięki czemu drożny pozostanie główny korytarz ekologiczny. Oddziaływanie będzie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne, możliwe do ograniczenia na etapie sporządzenia projektów nowych dróg.

Teren linii kolejowej jest terenem zainwestowanym, gdzie przy obecnym zagospodarowaniu powierzchnie biologicznie czynne są marginalne, i występuje tu jedynie roślinność ruderalna. Nasypy kolejowe stanowią także istotną barierę ekologiczną, utrudniającą przemieszczanie się zwierząt. Oddziaływanie jest negatywne, długoterminowe i bezpośrednie oraz stałe. Pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym pośrednim jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska emitowanego przez transport samochodowy, poprzez przejęcie części transportu przez kolej.

Wyznaczenie terenów użytkowanych rolniczo, terenów zieleni i wód stanowi kontynuację dotychczasowego użytkowania, dzięki czemu zachowana zostanie istniejąca szata roślinna stanowiąca siedliska i żerowiska wykorzystywane przez zwierzęta. Tereny te stanowią ośnowę systemu przyrodniczego gminy. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi

Postępująca urbanizacja gminy, rozumiana, jako zwiększenie powierzchni obszarów mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych powoduje zmniejszenie powierzchni obszarów otwartych przede wszystkim użytkowanych rolniczo, co będzie oddziaływaniem pośrednim, długoterminowym, stałym i negatywnym. Oddziaływaniem pozytywnym długoterminowym, pośrednim i stałym jest dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej. Sieci gazowej i nasadzenia zieleni ograniczające rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, co poprawi, jakość powietrza atmosferycznego w otoczeniu obszarów intensywnie zabudowanych. Na nowych terenach budowlanych rozbudowane zostaną sieci wodociągowa i kanalizacyjna, które poprawią jakość wód ujmowanych do celów spożywczych. Bezpośrednim, długoterminowym, stałym, pozytywnym oddziaływaniem ustaleń Studium będzie poprawa jakości życia, dostępność do nowych usług i przestrzeni o nowym wysokim standardzie zagospodarowania.

Dzięki modernizacji istniejących i budowie nowych dróg wzrośnie bezpieczeństwo i komfort podróżowania oraz zwiększy się dostępność komunikacyjna obszaru. Jednocześnie wraz ze wzrostem ruchu drogowego nastąpi wzrost natężenia hałasu i zanieczyszczenie powietrza, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Najistotniejsze oddziaływania akustyczne wystąpią w pobliżu nowych odcinków dróg ekspresowych. Zostaną zminimalizowane do poziomu zgodnego z przepisami prawa poprzez budowę ekranów akustycznych. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny możliwy do ograniczenia dzięki zastosowaniu odpowiednich technologii. Jednocześnie skupienie ruchu kołowego, zwłaszcza ciężkiego i tranzytowego na trasach szybkiego ruchu zmniejszy liczbę wypadków na terenach zabudowanych. Ponadto drogi te są bardzo bezpieczne, dzięki zastosowaniu skrzyżowań bezkolizyjnych. Oddziaływania na ludzi będzie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i pozytywne. Tereny infrastruktury kolejowej stanowią z jednej strony duże źródło hałasu, co jest oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, długoterminowym i chwilowym. Z drugiej strony stanowią alternatywę dla komunikacji samochodowej, zmniejszając ilość emitowanych zanieczyszczeń i ograniczając liczbę

wypadków samochodowych. Będzie to oddziaływanie pozytywne, długoterminowe, pośrednie i stałe.

Wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej utrzyma istniejące oddziaływania w granicach poszczególnych stref. Poza obrębem stref nie występuje ponadnormatywne oddziaływanie linii w zakresie emisji pól elektromagnetycznych oraz zagrożenia od gazociągów. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Przeznaczenie na tereny zieleni, użytkowane rolniczo oraz tereny wód poprzez zachowanie wartości przyrodniczych terenów otwartych wpływa pozytywnie na życie i zdrowie ludzi. Dodatkowo są to elementy wzbogacające krajobraz i nadające cech naturalnych, które można wykorzystać do rekreacji i wypoczynku. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

9.4. Oddziaływanie na wody

Realizacja ustaleń projektu Studium w zakresie rozwoju terenów inwestycyjnych, mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych, spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę i zwiększenie zużycia. Tym samym powstanie również nowe źródła ścieków, bytowych, przemysłowych, opadowych i roztopowych (oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne), które będą musiały być w odpowiedni sposób oczyszczone i odprowadzone. W przypadku podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenach przemysłowych odprowadzanie ścieków do gruntu lub do wód, a także odprowadzanie ewentualnych ścieków przemysłowych do kanalizacji, może wymagać uzyskania przed pozwoleniem na budowę pozwolenia wodnoprawnego na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Na nowych terenach inwestycyjnych przewiduje się dalszą rozbudowę sieci wodnej i kanalizacyjnej. Będzie to oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Rozszerzenie funkcji związanych z zabudową, wiąże się z ograniczeniem naturalnej infiltracji podłoża na skutek występowania powierzchni utwardzonych. Oddziaływanie jest bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne.

Wprowadzenie terenów usługowych i przemysłowych może spowodować: zwiększenie dużych i zwartych powierzchni nieprzepuszczalnych, co będzie powodowało odwadnianie terenu i okresowe przesuszanie, zwiększy zapotrzebowanie na wodę, wzrost ryzyka przedostawania się substancji ropopochodnych oraz innych substancji chemicznych do wód, zwiększenie ilości punktowo zrzuconych ścieków. Będą to oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe, stałe i chwilowe, negatywne. Do pozytywnych, pośrednich, długoterminowych i stałych oddziaływań należy zaliczyć: rozbudowę zbiorczej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,

Przewidywane ograniczenie infiltracji wód opadowych na fragmentach uszczelnionych ciągów komunikacyjnych obejmujących drogi publiczne oraz drogi wewnętrzne nie będzie znaczące dla użytkowania lokalnych zasobów wód podziemnych. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny. Wzrośnie natomiast zagrożenie przedostania się substancji ropopochodnych do gruntu i wód, zwłaszcza na obrzeżach dróg oraz parkingach. Zagrożenia te można ograniczyć poprzez zastosowanie systemu odwadniającego posiadającego podczyszczalnie lub połączonego z systemem kanalizacyjnym.

Negatywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i stałe terenów infrastruktury kolejowej, związane jest z przenikaniem zanieczyszczeń pochodzących z pociągów do wód podziemnych, ponieważ tereny kolejowe nie muszą posiadać sieci kanalizacji deszczowej. Pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym pośrednim jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska emitowanego przez transport samochodowy, poprzez przejście części transportu przez kolej.

Realizacja sieci i obiektów infrastruktury technicznej zwłaszcza wodno – kanalizacyjnej bezpośrednio służy ochronie środowiska i zapewnieniu ludności zaopatrzenia w podstawowe media. Oddziaływanie będzie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne.

Przeznaczenie na tereny użytkowane rolniczo i tereny zieleni stanowi kontynuację dotychczasowego sposobu zagospodarowania. Zachowany zostanie pełny udział terenów biologicznie czynnych i utrzymana zdolność infiltracji podłoża. Wody opadowe będą swobodnie przenikać do gruntu zasilając warstwy wodonośne i chroniąc grunt przed nadmiernym przesuszaniem. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny. Negatywny wpływ długoterminowy, bezpośredni i chwilowy na terenach rolniczych może wystąpić na skutek stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, które przenikając do wód gruntowych i mogą je zanieczyszczać.

Oddziaływanie terenów wód otwartych poprzez wykonywanie konserwacji i bieżącego utrzymania cieków naturalnych i rowów melioracyjnych w stanie umożliwiającym swobodny przepływ wód, będzie miało charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny. Projekt studium ustala zachowanie i ochronę głównych elementów istniejącego układu hydrograficznego gminy. Zachowany zostaje naturalnego przebiegu rzek i drobnych cieków.

9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Rozwój zcentralizowanych źródeł ciepła jest możliwy tylko w ograniczonym zakresie w pobliżu granic miasta Lublin poprzez dołączenie się do istniejących sieci. W tej sytuacji zakłada się, że tak jak obecnie, nowa zabudowa w większości przypadków zaopatrywana będzie w energię cieplną z indywidualnych systemów grzewczych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na powietrze lokalizacji nowej zabudowy oraz ograniczenia wpływu zabudowy istniejącej istotne jest dążenie do stosowania zarówno w systemach grzewczych (na terenach mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych) oraz technologicznych (na terenach przemysłowych) przyjaznych dla środowiska urządzeń grzewczych o niskiej emisji zanieczyszczeń.

W granicach opracowania planu wyznacza się strefy oddziaływania dla napowietrznych linii elektroenergetycznych. W granicach pasów technologicznych zakazuje się lokalizacji budynków i budowli przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Dopuszcza się lokalizację innych obiektów budowlanych po uzyskaniu opinii zarządcy sieci, odstępstwa zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej wzrośnie ilość punktowych źródeł emisji do powietrza. Nie przewiduje się jednak, aby nowa emisja spowodowała przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń zwłaszcza w sezonie grzewczym. Oddziaływania będą miały charakter negatywny, długoterminowy, bezpośredni i chwilowy (w tym wypadku sezonowy).

Krótkoterminowy wzrost emisji związany będzie z realizacją inwestycji budowlanych, polegających na budowie obiektów produkcyjnych, usługowych, budynków mieszkalnych nowych elementów infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Zanieczyszczenia gazowe, związane z pracą silników maszyn budowlanych oraz zanieczyszczenia pyłowe, powstające w wyniku przemieszczania dużych ilości mas ziemnych i stosowania różnego rodzaju materiałów budowlanych, będą miały charakter punktowy i ograniczony czasowo. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane będzie stosunkowo niewielka ze względu na ograniczoną powierzchnię na jakiej będą odbywały się roboty oraz ograniczony czas ich przeprowadzania. Pyły powstające podczas prowadzenia prac budowlanych nie będą miały większego znaczenia w kształtowaniu poziomów emisji dla tych terenów (niewielkie odległości unoszenia powodować będzie czasowy wzrost zapylenia o charakterze lokalnym). Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego znaczenia w długofalowym kształtowaniu jakości powietrza na tym terenie.

Oddziaływaniem negatywnym, pośrednim, długoterminowym i chwilowym terenów produkcyjno-usługowych będzie okresowy wzmożony ruch samochodowy w miejscu świadczenia usług. Oddziaływaniem pozytywnym długoterminowym, bezpośrednim i stałym będzie stosowanie do celów grzewczych: paliw o niskiej emisji zanieczyszczeń oraz odnawialnych źródeł energii, co zmniejszy ilość zanieczyszczeń w atmosferze.

Obecny poziom zaawansowania technologicznego, stosowanie nowoczesnych procesów w zakładach usługowych i produkcyjnych pozwala stwierdzić, że instalacje te nie będą źródłem hałasu o wysokim poziomie i nie pogorszą w sposób znaczący warunków akustycznych, a ewentualne wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych (wyciszenie i wygłuszenie maszyn, mało hałaśliwa technologia produkcji itd.) pozwoli na wyeliminowanie negatywnego oddziaływania tych instalacji na tereny sąsiednie. Brak szczegółowych informacji dotyczących rodzaju i charakterystyki instalacji, która będzie źródłem emisji, uniemożliwia, na etapie prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej ustaleń zawartych w studium, określenie dokładnego oddziaływania akustycznego nowej zabudowy produkcyjnej czy produkcyjno - usługowej. Dodatkowo należy zaznaczyć, że stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych jest obowiązkiem ich właściciela.

Budowa dróg utwardzonych może nieznacznie przyczynić się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego, a to z kolei spowoduje wzmożoną emisję hałasu oraz zanieczyszczeń do atmosfery. Jednakże biorąc pod uwagę, iż drogi, przeznaczone są do obsługi niewielkiego ruchu zmiany będą nieznaczne. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, chwilowy, negatywny. Elementem korzystnie wpływającym na klimat na terenach zabudowanych jest budowa tras szybkiego ruchu, na których będzie się koncentrować ruch tranzytowy. Na drogach ekspresowych ruch jest bardziej płynny, dzięki czemu zmniejszona zostaje ilość niezbędnych startów i zatrzymań samochodów a w konsekwencji maleje spalanie i emisja zanieczyszczeń. Ponadto przebiegają przez tereny otwarte, użytkowane rolniczo, gdzie istnieje większa możliwość asymilacji poszczególnych związków chemicznych.

Na terenie gminy Jastków źródło hałasu komunikacyjnego stanowi linia kolejowa. Biegnie ona głównie przez tereny rolnicze i tylko w niewielu miejscach przecina obszary zabudowane, dlatego też jej oddziaływanie jest stosunkowo ograniczone. Na etapie sporządzania planów miejscowych dla terenów poblizu linii kolejowej niezbędne będzie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób zapewniający izolację terenów chronionych akustycznie od terenów kolejowych. W celu ograniczenia oddziaływania uciążliwości hałasu kolejowego niezbędne będzie również podejmowanie działań organizacyjnych i technicznych w sferze emisji hałasu, które leżą w gestii zarządzającego linią kolejową. Dotyczą one działań w zakresie poprawy stanu technicznego taboru kolejowego oraz jego wymiany, jak również modernizacji torowisk.

Przeznaczenie na tereny użytkowane rolniczo oraz wód otwartych stanowi kontynuację dotychczasowego użytkowania tego terenu. Utrzymany zostanie znaczny udział terenów biologicznie czynnych z roślinnością polną i wodną, co będzie sprzyjało zachowaniu korzystnego topoklimatu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny. Dolina Ciemięgi jest głównym korytarzem przemieszczania się mas powietrza w gminie, który ma przebieg równoleżnikowy pokrywający się z głównym kierunkiem wiania wiatrów. Konieczna jest ochrona drożności doliny zapobiegająca tworzeniu się zastoisk mas powietrza.

Tereny zieleni poprzez zachowanie dużych powierzchni biologicznie czynnych z drzewostanem ograniczają rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego a ponadto sprzyjają ich zatrzymywaniu i oczyszczaniu. Będą to oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe, stałe i pozytywne.

9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby, zasoby naturalne

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową, przemysłową oraz terenach o funkcji mieszanej realizacja nowych budynków, elementów infrastruktury komunikacyjnej i technicznej spowoduje uszczelnienie fragmentów powierzchni biologicznie czynnych, usunięcie roślinności oraz wierzchniej warstwy gleby. Konieczne będą zmiany w ukształtowaniu terenu, obejmujące między innymi wykonanie wykopów, niwelacji i wyrównania powierzchni terenów. W miejscach, gdzie istniejące podłoże gruntowe nie będzie posiadać odpowiednich parametrów budowlanych dojdzie do punktowej wymiany gruntu. W celu podniesienia parametrów technicznych podłoża mogą być stosowane nowe mieszanki i materiały, np. tłuczeń granitowy, stosowany dla umocnienia drogi. Zasięg zmian oraz wielkość oddziaływań warunkowane będą skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza powierzchnią zabudowy oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych. Jednakże są to nieuniknione konsekwencje rozwoju gospodarczego i społecznego. Oddziaływania będą bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne.

Tereny dróg służą realizacji głównych funkcji, w związku z tym ich oddziaływanie jest do nich zbliżone. Część dróg wyznaczonych w Planie to drogi istniejące, które zapewniają obsługę komunikacyjną na obszarze gmin, dlatego też ich oddziaływanie nie zmieni się względem obecnego. Nowo powstałe drogi przeznaczone są do obsługi terenów inwestycyjnych. Ich oddziaływanie będzie polegało na trwałym usunięciu wierzchniej warstwy litosfery i zastąpieniu jej przez powierzchnie sztuczne. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny.

Aby ograniczyć negatywne skutki tych prac powinno się powierzchnią warstwę gleby, zdjętą podczas prac budowlanych, powtórnie wykorzystać do niwelacji terenów drogowych, zagospodarowania całości terenu po zakończeniu budowy lub eksploatacji, w uprawie roślinnej, bądź przy zakładaniu zieleni urządzonej. Wykorzystanie ziemi z wykopów do rekultywacji terenów zdegradowanych, znajdujących się poza obszarem, z którego pochodzi będzie oddziaływaniem pośrednim, długoterminowym, stałym i pozytywnym.

Na terenach infrastruktury kolejowej powierzchnia ziemi została już przekształcona, więc oddziaływanie nie ulegnie zmianie i będzie wiązało się z możliwością przenikania zanieczyszczeń pochodzących z pociągów do gruntu w wyniku braku kanalizacji deszczowej. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne.

Projekt studium zakłada kontynuację terenów eksploatacji istniejących na terenie gminy złóż. Po zakończeniu wydobywania tereny należy zrehabilitować zgodnie z zapisami koncesji

Przeznaczenie na tereny wód otwartych, tereny rolne, tereny zieleni stanowi kontynuację dotychczasowego sposobu wykorzystania tego terenu i nie wpłynie na powierzchnię ziemi, gleby oraz zasoby naturalne. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny. Na terenach użytkowanych rolniczo, niepokrytych roślinnością lub poza okresem wegetacyjnym może dochodzić do erozji wietrznej, co będzie oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym, stałym i negatywnym. Prowadzenie zabiegów fitomelioracyjnych skutecznie przeciwdziała wywiewaniu gleb a dodatkowo wzbogaca krajobraz.

9.7. Oddziaływanie na krajobraz

Ustalenia zawarte w projekcie studium i ich realizacja poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przekształcą charakter krajobrazu gminy, głównie poprzez zmniejszenia udziału terenów rolniczych na rzecz nowych terenów zainwestowanych zabudową mieszkaniową i usługowo - przemysłową. Z tego względu należy liczyć się ze zmniejszeniem zasięgu krajobrazów typowych dla gminy wiejskiej oraz zwiększeniem obszarów charakterystycznych dla stref podmiejskich, co jest elementem postępującej urbanizacji.

Tereny pod zabudowę mieszkaniową wyznaczone zostały na zasadzie kontynuacji funkcji. Określenie parametrów zabudowy t. j. wysokość, gabaryty, kształt i nachylenie dachów porządkuje przestrzeń nadając jej jednorodny charakter. Utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej oraz ograniczenie powierzchni zabudowy pozwolą na zachowanie harmonii w krajobrazie. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i pozytywne.

Zastosowanie wskazanych w Studium zaleceń odnoszących się do architektury noworealizowanej zabudowy usługowej i produkcyjnej pozwoli to na tworzenie wyważonych i komponujących się z otoczeniem obiektów. Oddziaływanie będzie miało pozytywny, długoterminowy, bezpośredni i stały wpływ na krajobraz.

Wyznaczenie terenów usługowych i przemysłowych będzie się wiązało ze skupieniem obiektów uciążliwych na jednej przestrzeni, dzięki czemu przekształcenie krajobrazu nastąpi w jednym miejscu. Zastosowanie zaleceń dotyczących parametrów zabudowy, pozwoli na jak najlepsze wkomponowanie nowej zabudowy w otaczający krajobraz. Oddziaływanie będzie długoterminowe, pozytywne i pośrednie.

W Studium uwzględniono tereny komunikacyjne oraz tereny infrastruktury technicznej. Wprowadzenie wyżej wymienionych funkcji spowoduje powstanie nowych liniowych form lub zmianę parametrów już istniejących. Jednakże będzie to miało niewielką skalę i będzie nawiązywać do zagospodarowania już istniejącego. Największe zmiany wywoła realizacja dróg ekspresowych w skład, których wchodzi ekrany akustyczne. Tworzą one wyraźne bariery, przecinające otwarte krajobrazy rolnicze. Negatywny efekt może zostać w znacznym stopniu zniwelowany poprzez odpowiedni dobór konstrukcji (elementy drewniane, zieleń zimozielona) i kolorystykę (kolory nawiązujące do otoczenia). Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, negatywny. Niewątpliwie nasyp kolejowy i sama linia kolejowa są elementem zmieniającym krajobraz, jednakże jest to stan już istniejący, w którym zapisy studium nic nie zmieniają. Jest to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe i negatywne.

Pozytywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i stałe będzie związane z utrzymaniem terenów użytkowanych rolniczo, zieleni i wód w dotychczasowym zagospodarowaniu, co bardzo korzystnie wpływa na krajobraz obszaru opracowania. Mozaika zadrzewień, użytków rolnych oraz wód otwartych pozwoli na podniesienie atrakcyjności krajobrazu gminy.

9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt studium uwzględni w swoich zapisach oraz na rysunku istniejące na obszarze gminy zabytkowe zespoły zabudowy (jako strefy i tereny objęte ochroną konserwatorską), parki, zespoły pałacowo - folwarczne, cmentarze oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne. Wszystkie te obiekty i tereny należy uwzględnić i objąć ochroną również w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Należy również wprowadzić obowiązek prowadzenia rozpoznania archeologicznego wyprzedzającego prace budowlane prowadzone w miejscach stanowisk archeologicznych. Nie przewiduje się, zatem powstania zagrożeń dla dziedzictwa kulturowego gminy w związku z realizacją ustaleń Studium. Na wszystkich terenach pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym, bezpośrednim i stałym jest ochrona obiektów zabytkowych oraz zabytków archeologicznych.

Oddziaływanie na dobra materialne na terenach zabudowanych (mieszkaniowych, usługowych, przemysłowych) ma charakter pozytywny, długoterminowy, pośredni i stały gdyż Studium zakłada utrzymanie istniejącej zabudowy i jej rozwój, co wpłynie dodatnio na wzrost dochodów właścicieli tych terenów.

Budowa nowych dróg oraz rozbudowa i modernizacja już istniejących przyczynią się do poprawy ich standardów a co za tym idzie będą miały korzystny wpływ na dobra materialne.

Realizacja terenów infrastruktury technicznej oraz budowa dróg przyczynią się do wzrostu wydatków budżetowych samorządu. Jednakże należą one do zadań własnych, które ustawowo gmina ma realizować. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Tereny kolejowe nie wpływają na zabytki i dobra materialne znajdujące się w granicach gminy Jastków.

Wykorzystanie terenów użytkowanych rolniczo przyczyni się do zwiększenia dochodów gospodarstw rolnych prowadzących na nich uprawę. Podobnie można potraktować tereny wód otwartych, które przyczyniają się do utrzymania odpowiedniej wilgotności w glebie. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

Na terenach zieleni, które są użytkowane utrzymany zostanie stan istniejący pozwalający na prowadzenie gospodarki leśnej. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, pozytywny.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Największy wpływ na środowisko naturalne będzie miał rozwój funkcji związanych z urbanizacją gminy (tereny mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne), rozbudową infrastruktury technicznej i drogowej.

Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko w zakresie rozwoju terenów zurbanizowanych:

- a) zagospodarowanie terenów powinno następować w jak najwyższych standardach architektonicznych, z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony krajobrazu oraz ochrony środowiska,
- b) zmiany funkcji terenów określone w zmianie Studium nie mogą powodować przekroczeń standardów jakości środowiska,
- c) inwestycje mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będą powodować uciążliwości na położonych w sąsiedztwie terenach zabudowy mieszkaniowej,
- d) rozwój zabudowy należy prowadzić w granicach terenów już zainwestowanych lub na zasadzie kontynuacji funkcji z ograniczeniem ekspansji na tereny otwarte,
- e) należy przestrzegać wymogów ochrony środowiska, tak, aby skala narażenia ludności na negatywne oddziaływania była jak najmniejsza,
- f) należy przestrzegać zasad, parametrów i wskaźniki kształtowania zabudowy, które zapewnią czytelność walorów krajobrazowych sąsiadujących z tą zabudową terenów,
- g) nowe tereny inwestycyjne należy wyposażać lub doposażać w infrastrukturę techniczną,
- h) należy wprowadzać zieleń ochroną wzdłuż szlaków komunikacyjnych i w otoczeniu zakładów produkcyjnych uciążliwych dla środowiska,
- i) tereny otwarte tj. tereny lasów, tereny rolne, tereny wód powierzchniowych należy pozostawić niezabudowane.

Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej:

- a) należy przestrzegać wymogów ochrony środowiska przy projektowaniu, budowie i eksploatacji obiektów infrastruktury technicznej,
- b) wprowadza się strefy ochronne od napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz gazociągów,
- c) wprowadzono nakaz rozbudowy infrastruktury technicznej: wodociągów, kanalizacji, sieci elektroenergetycznych służących potrzebom mieszkańców.

Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko w zakresie prac budowlanych prowadzić z uwzględnieniem poniższych zaleceń

- a) ograniczenie rozmiarów placów budowy,
- b) zabezpieczenie gruntu i wód w rejonie inwestycji przed zanieczyszczeniami związanymi z pracą sprzętu mechanicznego,
- c) o ile proces technologiczny na to pozwala prowadzenie prac budowlanych poza godzinami nocnymi (22:00 – 6:00),
- d) transport urobku, materiałów budowlanych i elementów konstrukcyjnych w jak największym stopniu z ominięciem terenów zabudowanych i poza godzinami nocnymi (22:00 – 6:00),
- e) wykorzystanie urobku z wykopów oraz warstwy gleby do budowy nasypów drogowych i rekultywacji innych terenów zdewastowanych,
- f) w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zabezpieczać wykopy, aby wędrujące zwierzęta do nich nie wpadały.

Zastosowanie się do ustaleń projektowanego dokumentu i powyższych propozycji powinno znacznie ograniczyć lub nawet wykluczyć część negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji pozostałych funkcji.

Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska należy przedstawić na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko mówi, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projekcie Studium w szczególności w odniesieniu do obszarów Natura 2000, które na obszarze tego gminy Jastków nie występują.

W przypadku przedmiotowej zmiany Studium lokalizacja projektowanych funkcji wynika z konkretnych sugestii samorządu lokalnego, inwestorów i właścicieli poszczególnych nieruchomości. Z tego względu przedstawienie innych rozwiązań jest utrudnione. Większość funkcji została ustalona na podstawie istniejącego zagospodarowania lub na zasadzie kontynuacji funkcji.

Determinantami rozmieszczenia tych obszarów były również już istniejące obszary zainwestowania urbanistycznego oraz uwarunkowania ekofizjograficzne, zwłaszcza ochrona doliny Ciemięgi. Wpływ na projektowane lokalizacje mają również ograniczenia wynikające m. in. z uwarunkowań przyrodniczych – istniejące i projektowane formy ochrony prawnej, czy elementy systemu przyrodniczego oraz tereny lasów.

Reasumując rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać na obszary chronione, w tym na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

12. PODSUMOWANIE

W wyniku przeprowadzonych badań i obserwacji terenu przedstawiono szereg wniosków, które powinny być wzięte pod uwagę przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków.

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszej opracowaniu są ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków, przedstawiające zakres przewidywanych zmian, które mogą zajść na skutek realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Studium wprowadza funkcje związane z zagospodarowaniem osadniczym (zabudowa zagrodowa, jednorodzinna, usługowa), terenami przemysłowymi, terenami otwartymi (tereny rolnicze, lasy, wody), terenami infrastruktury komunikacyjnej (drogi, linia kolejowa) oraz infrastruktury technicznej.

W celu zapewnienia ochrony ludzi przed negatywnymi skutkami istniejącego i projektowanego zagospodarowania infrastrukturalnego, wprowadzone zostały strefy ochronne od linii elektroenergetycznych oraz gazociągów.

Projektowane zagospodarowanie nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na obszary podlegające ochronie w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 znajdujące się poza granicami gminy.

Zaproponowane w projektowanym dokumencie funkcje i wybrane lokalizacje zapewniają możliwość ochrony trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz warunków odnawialności zasobów środowiska. Można stwierdzić, że planowana inwestycja rozmieszczona została w sposób eliminujący lub ograniczający do minimum zagrożenia i negatywne oddziaływania, co potwierdził szczegółowo przeanalizowany stan i cechy elementów przyrodniczych oraz określenie wielkości i zasięgów zagrożeń dla przyrody, geosystemu i ludzi.

Po zastosowaniu wymienionych powyżej działań łagodzących i ograniczających niepożądany wpływ na środowisko projekt nie powinien oddziaływać w sposób znacząco negatywny.

13. STRZESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która wynika z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w

ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Rolą tego opracowania jest minimalizacja szkodliwych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, które mogą zachodzić w wyniku realizacji ustaleń Studium, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podjętych w analizowanym dokumencie.

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu Studium stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 z późn. zm.),
- a także Dyrektywy ustanowione na szczeblu międzynarodowym oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych.

Głównym celem prognozy jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w projekcie Studium. Ważne jest, aby pamiętać, iż Studium nie stanowi ostatecznego obrazu opisywanego obszaru a jedynie zestaw zasad w oparciu, o które możliwe jest dokonanie nowego zagospodarowania.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych.

Wpływ zmiany przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań chwilowych i stałych, bezpośrednich i wtórnych, krótko-, średnio- i długoterminowych oraz pozytywnych i negatywnych. Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń Studium na środowisko przyrodnicze.

Zakres Prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie) i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Lublinie i jest on zgodny z art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Celem Studium jest uzyskanie podstawowego narzędzia do prowadzenia polityki przestrzennej i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji, infrastruktury technicznej, w oparciu o diagnozę stanu istniejącego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków określone zostały:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;

- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów,
- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- 14) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- 15) inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Za najistotniejszą metodę analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu z punktu widzenia ochrony środowiska, związaną z projektowanymi funkcjami, należy uznać monitoring: wód podziemnych, wód powierzchniowych, zanieczyszczeń powietrza i hałasu.

Gmina Jastków leży w centralnej części województwa z dala od granic Polski, a Studium nie wprowadza funkcji emitującej szkodliwe substancje do gruntu, wód czy atmosfery oraz funkcji zmieniających warunki siedliskowe i gruntowo-wodne na tak dużą skalę, w związku z tym nie prognozuje się transgranicznych oddziaływań na środowisko.

W granicach opracowania występują obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską, dla których utrzymuje się ich ochronę.

W obecnym zagospodarowaniu terenu dominuje funkcja związana wykorzystaniem rolniczym oraz towarzysząca temu zabudowa mieszkaniowo – usługowa wraz z elementami infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. W pobliżu granic z miastem Lublin szczególnie intensywnie rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Uchwalenie Studium lub jego zmiana początkuje proces intensyfikacji prac nad sporządzaniem planów miejscowych. Brak aktualnych przepisów prawa miejscowego regulujących całościowo zasady zabudowy może spowodować powstawanie kolizji w zagospodarowaniu, gdyż istnieją możliwości różnego przeznaczenia terenów przy wykorzystywaniu zasady dobrego sąsiedztwa. Sytuacja taka może prowadzić do przemieszania funkcji terenów sąsiednich, jak również zagospodarowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, które w Studium zostały uwzględnione. Brak docelowego układu komunikacyjnego stwarza zagrożenie pozostawienia terenów, dla których będzie brak możliwości doprowadzenia pełnej infrastruktury inżynierskiej. W rezultacie może powodować ograniczenia we właściwym wyposażeniu budynków w podstawowe media.

Przy braku Studium zarówno w sferze dyspozycji przestrzennej jak i ustaleń w sferze zasad zagospodarowania i ochrony środowiska można spodziewać się istotnych zmian w strukturze przestrzennej, z niekorzystnymi zjawiskami, które mogą temu towarzyszyć.

W poniższym dokumencie uwzględniono szereg aktów prawnych ustanowionych na szczeblu międzynarodowym (konwencje), europejskim (dyrektywy) i krajowym (ustawy, polityki, strategie). Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jest ochrona zasobów środowiska. Gwarancją zachowania standardów jakości środowiska jest przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiana jako wszelkie zjawiska wpływające ujemnie (negatywnie) na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Jest to najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska. Ostatecznej oceny dokonać należy na etapie oceny oddziaływania na środowisko konkretnych przedsięwzięć.

Skutki utrzymania i wprowadzenia terenów mieszkaniowych.

Z terenami o funkcji zabudowy mieszkaniowej, potencjalnie może związana być:

- trwałego przekształcenia powierzchni gruntu,
- ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej, co wpłynie bezpośrednio na florę i faunę obszaru oraz na procesy hydrologiczne, mikroklimat etc,
- zmiany szaty roślinnej i składu gatunkowego fauny;
- lokalnych zmian poziomu wód gruntowych.
- pogorszenia jakości powietrza,
- wzrostu liczby wytwarzanych ścieków i odpadów,
- emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza);
- emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych;
- zmiany w krajobrazie;
- ryzyko wystąpienia awarii.

Skutki utrzymania i wprowadzenia obszarów przeznaczonych pod zabudowę usługową, przemysłową i infrastruktury technicznej. Ze względu na trudność przewidzenia dokładnego rodzaju inwestycji, jaki będzie realizowany na tych terenach, skutki dla środowiska można ocenić jedynie w stopniu ogólnym. Projekt zmiany Studium nie wyklucza możliwości realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Nowe tereny wyznaczone pod zabudowę oraz pod obiekty infrastruktury zajmują niewielką w skali gminy powierzchnię. W związku z powyższym przewidywany stopień ich oddziaływania na środowisko w skali obszaru opracowania jest niewielki.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania tych inwestycji na środowisko należy regulować na etapie sporządzania planów miejscowych. Nowe inwestycje w obrębie tych terenów mogą spowodować:

- wytwarzanie odpadów komunalnych i ścieków bytowych,
- wytwarzanie ścieków i odpadów przemysłowych, w tym odpadów niebezpiecznych,
- wytwarzanie ścieków deszczowych,
- nieodwracalne wyłączenie z produkcji rolnej,

- ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej,
- przekształcenia krajobrazu, emisję zanieczyszczeń powietrza,
- powstanie pola elektromagnetycznego,
- wzrost natężenia hałasu,
- lokalne zmiany w poziomie wód gruntowych.

Jednocześnie ewentualna uciążliwość inwestycji lokalizowanych na terenach usługowych i usługowo-przemysłowych musi zostać ograniczona do granic obszaru funkcjonalnego.

Skutki utrzymania terenów użytkowanych rolniczo oraz terenów zieleni. Projekt zmian Studium utrzymuje istniejące przeznaczenie części terenów otwartych. Obszary te wyróżniają się wysokimi walorami przyrodniczymi oraz stanowią cenne siedliska. Utrzymanie terenów zieleni związanych głównie z doliną rzeczną i lokalnymi obniżeniami terenu, pozwoli na utrzymanie ciągłej struktury ekologicznej. Umożliwi to zachowanie siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a co za tym idzie na utrzymanie bioróżnorodności terenu i ochronę obszarów cennych przyrodniczo. Zachowanie przeznaczenia tych terenów będzie w dalszym ciągu pozytywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze.

Skutki utrzymania terenów wód. Tereny te stanowią ośnowę systemu przyrodniczego gminy. Ich utrzymanie będzie miało bardzo korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze, pozwoli zachować wysoką bioróżnorodność obszaru.

Skutki utrzymania i wprowadzenia obszarów przeznaczonych pod komunikację. W projekcie zmiany Studium uwzględnione zostały przebiegi dróg ekspresowych oraz istniejących niższej kategorii. Należy mieć na uwadze, iż wprowadzone nowe tereny budowlane będą wymagały wprowadzenie również dróg, które zapewnią obsługę komunikacyjną tych terenów. Wiąże się to z wprowadzeniem nawierzchni utwardzonych, co spowoduje trwałe przekształcenie wierzchniej warstwy litosfery oraz zmianę stosunków wodnych. Głównymi przewidywanymi skutkami realizacji postanowień projektu zmiany Studium dotyczącymi układu drogowego, wynikającymi z dalszej eksploatacji istniejących dróg i powstania nowych, są:

- przekształcenia powierzchni ziemi,
- konieczność odprowadzania ścieków deszczowych,
- spadek udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- pogorszenie klimatu akustycznego,
- generowanie drgań,
- wzrost emisji spalin,
- powstawanie barier na trasach migracji zwierząt.

Na obszarze opracowania nie występują obszary Natura 2000. Wprowadzone funkcje nie będą miały charakteru i skali, która odznaczałaby się ponadlokalnym zasięgiem. Bliskość dużego ośrodka miejskiego spowodowała znaczne przekształcenie środowiska przyrodniczego gminy, w którym pozostało niewiele elementów mających cechy naturalne.

Należy zapobiegać, ograniczać lub kompensować negatywne oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu stosując wszelkie dostępne sposoby, m.in.: zastosowanie proekologicznych technologii, odpowiedni dobór lokalizacji i parametrów technicznych, dbałość stan techniczny maszyn i urządzeń itp. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub

kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska należy przedstawić na etapie oceny oddziaływania na środowisko.

Rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko i obszary Natura 2000.

Zaproponowane w projektowanym dokumencie funkcje i wybrane lokalizacje zapewniają możliwość ochrony trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz warunków odnawialności zasobów środowiska. Można stwierdzić, że planowane funkcje rozmieszczone zostały w sposób eliminujący lub ograniczający do minimum zagrożenia i negatywne oddziaływania, co potwierdził szczegółowo przeanalizowany stan i cechy elementów przyrodniczych oraz określenie wielkości i zasięgów zagrożeń dla przyrody, geookosystemu i ludzi.

Po zastosowaniu wszystkich, wymienionych działań łagodzących i ograniczających niepożądany wpływ na środowisko projekt Studium nie powinien oddziaływać w sposób znacząco negatywny.

14. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Publikacje i opracowania

1. Engel J. Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko – Warszawa 2009.
2. Kistowski M., Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych, Warszawa 2009.
3. Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000.
4. Pawlaczyk P., Natura 2000 – partnerstwo dla przyrody, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008.
5. Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków – 2013,
6. Ekofizjografia podstawowa gminy Jastków, Lublin 2004,
7. Strategia rozwoju gminy Jastków na lata 2008-2015, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XIX/215/2008 Rady Gminy Jastków z dnia 30 grudnia 2008,
8. Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015.
9. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - Lublin 2002,
10. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2006-2020 – Lublin 2006,
11. Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008,
12. Raport o stanie środowiska w województwie lubelskiego w 2012 r. Biblioteka WIOŚ 2013.
13. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport za rok 2012. WIOŚ – Lublin 2013.

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

- ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.);
2. Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 z późn. zm.);
  3. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2011, Nr 12, poz.59 z późn. zm.);
  4. Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.);
  5. Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 23 stycznia 2008 r., Dz. U. nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
  6. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity z 10 stycznia 2012 r., Dz. U. 2012 nr 0, poz. 145 z późn. zm.);
  7. Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2009 nr 151 poz. 1220 z późn. zm.);
  8. Ustawa z dnia 12 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2007, Nr. 75, poz.493 z późn. zm.);
  9. Ustawa z dnia 14 września 2010 r. o odpadach (Dz. U. 2010 Nr 185 poz. 1243 z późn. zm.);
  10. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2011 nr 163 poz. 981 z późn. zm.);
  11. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001 r.), tzw. Dyrektywa SEA;
  12. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r.);
  13. Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE;
  14. Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin;
  15. Dyrektywa Rady raz ochrony gatunków wędrownych w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
  16. Europejska Konwencja Krajobrazowa-Florencja 2000;
  17. Konwencji Berneńskiej o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk;
  18. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971;
  19. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście, transgranicznym z 1991r. (Konwencja z Espoo);
  20. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt - Bonn 1979 r.;
  21. Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992 r.;
  22. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań – 2003;
  23. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. o przedsięwzięciach mogących
-

znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.);

24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., nr 120, poz. 826 z późn. zm.).

Strony internetowe:

1. www.geoportal.gov.pl
2. www.imgw.pl
3. www.jastkow.pl
4. www.mrr.gov.pl
5. www.natura2000.gdos.gov.pl
6. www.pgi.gov.pl
7. www.stat.gov.pl